

Univerzita Karlova
Filozofická fakulta
Ústav světových dějin
Historie/obecné dějiny

Autoreferát disertační práce

PhDr. Mihad Mujanović

Muslimové, a ne mohamedáni!

Ke kořenům bosňáckého národního hnutí v letech 1878–1918

Muslims, not Muhammadans!

The Roots of the Bosniak National Movement in 1878–1918

Vedoucí práce: prof. PhDr. Jan Pelikán, CSc.

2021

Téma formování evropských národů se těší intenzivnímu zájmu historiků i dalších humanitních a společenských vědců již několik staletí. Výstupů bádání na tomto poli je nepřehledné množství a stále přibývají. V posledních desetiletích se intenzivně studují zejména národní hnutí tzv. malých, nevládnoucích společenství. Výzkumníci vynaložili ohromné úsilí k tomu, aby vytvořili obecně platnou typologii národotvorných procesů – mimo Evropu ale jen stěží uplatnitelnou – a v návaznosti na to stanovili adekvátní badatelský přístup. Ani jedno se však nepodařilo naplnit beze zbytku, nejednota stále panuje v terminologii i náhledu na samu podstatu dané problematiky. Ve snaze vyzdvihnout shodné momenty byly také často přehlíženy nebo upozadovány zjevné jedinečnosti každého emancipačního procesu. Jeden s netypických příkladů společenských transformací nalezneme v Bosně a Hercegovině, kde na samé evropské periferii došlo k ustavení bosňáckého národa s islámskou kulturní tradicí, jemuž ale kompendia národních hnutí nevěnovala žádnou či jen minimální pozornost.

Předkládaná studie si kladla za cíl analyzovat společensko-politický vývoj, jímž prošla slovanská muslimská komunita za rakousko-uherské správy v Bosně a Hercegovině. Retrospektivním pohledem totiž období mezi lety 1878 a 1918 stojí na začátku dlouhého, ve své podstatě nejistého a nejednoznačného, ale nakonec přece jen úspěšného procesu národního sebeuvědomování muslimů (později Muslimů a nejnověji Bosňáků) v Bosně a Hercegovině a Sandžaku¹. Současně bylo hlouběji rozebráno, jak a zdali vůbec byl tento emancipační proces na přelomu 19. a 20. století vnímán samotnými aktéry. Vývojová stadia sebeidentifikace muslimů se rovněž dočkala zařazení do celkového rámce politického, ekonomického a společenského rozvoje bývalé osmanské provincie, ale i širšího regionu. Došlo též na otázku, do jaké míry byly dějiny osmanské Bosny a jejích muslimů v balkánském kontextu specifické a zdali bylo setrvání islámských věřících v Bosně a jejich národní emancipace nevyhnutelnou etapou dějin jihovýchodní Evropy.

Obyvatelstvo v osmanské říši, Bosnu nevyjímaje, bylo po staletí rozděleno na základě konfese, přičemž islámská obec se těšila privilegovanému postavení. Právní i faktická nadřazenost muslimů se projevovala v mnoha ohledech, a to od pozemkového vlastnictví po ideové souznění s říší rodu Osmanů. V nejzápadnější sultánově provincii v Evropě, která se od druhého obelhání Vídně roku 1683 neustále potýkala s válečnými konflikty a přicházela o další a další území, se nadto muslimská pozemková „šlechta“ (*begovat*) oprávněně stylizovala do

¹ Jedná se o oblast někdejšího Novopazarského sandžaku, který byl do roku 1877 součástí osmanské Bosny.

role ochránce islámské komunity a jejího teokratického státu. Pozvolná dezintegrace islámského chalífátu v 19. století pak osmanskou společnost islámského vyznání, stále věrnou Muhammadovu odkazu, postavila před výzvu, jak čelit blízkosti a převaze dravých a hospodářsky vyspělejších evropských mocností. Jednou z možností byla nápodoba okcidentálních společenských a politických struktur, a to buď reformou „shora“ zahrnující budování *moderního* státu a posilování státnosti (zejména po francouzském způsobu), anebo revolučním řešením „zdola“ spojeným s utvářením *moderních* etnických národů (dle střeoevropského vzoru).

Bosenskohercegovští muslimové, dlouho vedeni konzervativní velkostatkářskou vrstvou, vystupovali proti jakékoli změně, natož pak té s evropskými rysy, která by ohrožovala jejich beztak slábnoucí postavení ekonomické a společenské elity v provincii. Tento postoj přetrval i za rakousko-uherské správy, která sice zachovala rozdělení společnosti na základě konfese a všemožně zvýhodňovala její muslimskou složku (z pohledu Vídně tato byla cíleně emancipována, jelikož v nových podmínkách se ocitla na chvostu vývoje), do toho však neústupně prosazovala modernizační prvky ve státní správě, školství a bezpečnostních složkách. Bosna a Hercegovina se stala experimentem, nakolik je možné zvrátit započatá národní hnutí zdejších Srbů a Chorvatů ve prospěch společné státní idey (zemské identity) sdílené křesťany i muslimy, kteří se většinou rozhodli setrvat ve své vlasti. Od začátku 20. století, a ještě silněji po anexi roku 1908 a balkánských válkách, v muslimské pospolitosti dochází k významnému předělu, který se projevuje hledáním nových možností další existence v Bosně a Hercegovině po vytěsnění osmanské říše z Balkánského poloostrova. Snaha zachovat a prohlubovat vlastní skupinovou odlišnost se projevila zejména v boji za náboženskou a školskou autonomii, která byla po deseti letech intenzivního úsilí vyhlášena císařem roku 1909. Právě toto období je rozhodující pro zjištění, proč muslimští Bosňáci jako celek odmítli myšlenku národní jednoty se Srby a Chorvaty a rozvíjeli vlastní etnickou, lépe řečeno etnokonfesní identitu, tehdy ještě dosti vzdálenou *moderní* národní ideji. Na tomto postoji nic nezměnila ani snaha části nově se rodící světské inteligence potlačit (pan)islámské vědomí ve prospěch chorvatské, srbské či jihoslovanské (jugoslávské) národní identifikace.

Práce vzhledem k výše nastíněnému vymezení rozebrala okolnosti, za jakých muslimové Bosny a Hercegoviny přijali možnost mírového soužití s křesťanským Okcidentem a do jaké míry byli ochotni přijmout jeho vzorce chování a myšlení. Na konci 19. století totiž slovanští muslimové poprvé v širším rozsahu vstoupili do přímého styku se západním světem,

zhmotněným dvouhlavou habsburskou orlicí, který je chtěl současně zachovat i proměnit k obrazu svému.

Samotný výklad byl rozdělen do více samostatných částí, které v hrubých rysech kopírují ustálený model studia národních hnutí v Evropě, zejména třístupňové schéma Miroslava Hrocha. Za stmelující teoretické východisko práce bylo bráno modernistické paradigma, které národní ideu spojuje se změnou společenských, hospodářských a politických okolností, nástupem *modernity*, opírající se o koncept jak konstruktivistický, tak instrumentalistický. Konstruktivismus je například u Arnošta Gellnera založen na (vysoké) *kultuře a jazyku*, u Erika Hobsbawma pak na *vymyšlených tradicích* formovaného národa. Instrumentalismus zato více zdůrazňuje úlohu elit či aspirantů na tuto pozici, jimž národ slouží jako nástroj vlastní seberealizace, případně celou etnickou skupinu, která prvky vlastní odlišnosti využívá za účelem boje o moc s ostatními skupinami. Nicméně ani popsany *modernismus* neumožňuje beze zbytku odpovědět na otázku, *co je národ a kdy vzniká*. V dialogu s ním proto vznikl další teoretický směr, *ethnosymbolismus*, operující s trvalejší kolektivní kulturní identitou. Studium komunit, odlišujících se zejména na úrovni blíže nespecifikované etnicity, je tu motivováno snahou proniknout do jejich tradic, vzpomínek, mýtů a symbolů. Takto daleko práce nezachází, byť v určitých pasážích krátce nahlíží do „vnitřního světa“ muslimských Bosňanů a Hercegovců.

Studie se opírá o podrobnou metaanalýzu dosud publikovaných prací o Bosně a Hercegovině a jejích muslimech za posledních dvě stě let, předně děl jihoslovanských a středoevropských, dále též o studium dobového tisku (muslimských novin, časopisů, kalendářů a ročenek, věstníků a sbírek listin okupační správy a jihoslovanských periodik různého zaměření), folkloristických prací o muslimech (kromě jiného sbírek lidové slovesnosti), cestopisů, pamětí a memoárů. Takto široké spektrum informačních zdrojů umožnilo postihnout, jakými změnami prošla muslimská komunita v oblasti politické, ekonomické, společenské, demografické a v neposledku také ideové a zdali vědomě kopírovala evropský model národních hnutí. Současně bylo možné zhodnotit, nakolik se muslimové inspirovali úspěšnými národotvornými procesy v chorvatských a srbských oblastech a nakolik jejich zájem o vlastní společenství ovlivnila habsburská okupace, resp. nově vybudovaný zemský administrativní aparát.

Rakousko-uherská správa Bosny a Hercegoviny je dnes nejlépe popsáným a prozkoumaným úsekem dějin této balkánské země, nicméně proměny muslimské komunity

za habsburské vlády historiografie poněkud opomíjela. Vyjma úzce specializovaných prací jihoslovanských a zahraničních autorů, mezi nimiž zaujímá přední místo studie Roberta J. Donii a Nusreta Šehiće, dosud nevznikla monografie, která by vývojové změny islámské pospolitosti pojednala v širších souvislostech společenské transformace v Bosně a Hercegovině, ale i samotného Balkánu na přelomu 19. a 20. století.

Můžeme shrnout, že budování národní identity mezi bosenskohercegovskými muslimy v letech 1878–1918 nelze jednoduše včlenit do stávajících teoretických kategorií. Primordialistické paradigma, které počítá s národem jako odvěkou kategorií, je s ohledem na dějiny Balkánského poloostrova stěží použitelné,² nicméně ani jeho modernistický protějšek nedokáže vysvětlit drobné nuance vývoje muslimské společnosti na přelomu 19. a 20. století. Bosňáci v tomto období neprošli třemi fázemi – učeneckou, agitační a masového hnutí – národotvorného procesu, jak je definoval Miroslav Hroch, zároveň ale každou z těchto fází do určité míry zahájili. Nelze u nich uplatnit ani prvky definovaného „povstaleckého typu“ národního hnutí s opožděnou učeneckou fází. Na rozdíl od „povstaleckého“ Srbska a Řecka u muslimů chyběla výrazná sjednocující osobnost či myšlenka, která by určovala směr nastávajícího vývoje, ohraničovala etnické a státní území (tuto roli částečně plnily hranice osmanské Bosny, ale nově již bez Sandžaku) a budovala pevné mocenské struktury. A přesto muslimové během čtyř desetiletí rakousko-uherské správy, ne-li již v období tanzímátu (40.–70. léta 19. století), začali měnit společenské okolnosti, které po stagnaci rozvoje komunity mezi dvěma světovými válkami a významné přeměně společensko-politických okolností za socialistické Jugoslávie (národní hnutí se rozvíjelo v prostředí občanské společnosti) nakonec v devadesátých letech 20. století vyústily v dotvoření zvláštního národa. Nejen že v Bosně a Hercegovině tvořili dosti uzavřenou komunitu s výrazně odlišnou konfesí – a s ní spojeným kulturním vědomím –, přetrvávajícím pocitem odlišnosti od křesťanských spoluobčanů, vazbou na specifický civilizační okruh a zemskou identitou, zároveň pro ně byl jiný než islámský rámeček společnosti, tedy další vrstvy identity (v praktické rovině upozadění kur’ánského zjevení), zcela nepřijatelný, eventuálně pro většinu stěží představitelný. Vyznavači islámu také

² Na Balkáně se ustavily národy vědomě se odkazující na středověkou státnost (Chorvaté, Bulhaři, Řekové, Srbové), ale i pospolitosti čerpající ze svěbytného vývoje v novověku (Bosňáci, Černohorci) a novodobého boje ze národní sebeurčení (Albánci, Makedonci, Slovinci). Významným faktorem zde byla náboženská příslušnost: jedni se hlásili k pravoslaví (Bulhaři, Černohorci, Řekové, Srbové), druzí k islámu (Bosňáci), třetí ke katolické víře (Chorvaté, Slovinci), jedině Albánci nebyli nábožensky vyhranění. Značný význam měla i otázka jazyka; u Albánců a Řeků odlišnost řeči bránila šíření národní idey mimo užší jádro společenství (současně ale zamezovala vzniku konkurenčních projektů), jinde byly jazykové hranice méně zřetelné a národní programy se zčásti překrývaly.

dlouho neměli jednotné pojmenování, nábožensky se cítili být muslimy, geograficky a sociálně Bosňáky či Hercegovci, se Srby a Chorvaty sdíleli společný jazykový prostor (jazyk), ale na jeho kodifikaci se nepodíleli, část komunity (begovat) byla záměrně zvýhodňována vládnoucím režimem, a tudíž neplatila zákonná rovnost mezi jejími členy, a také se projevoval destruktivní vliv části světské inteligence, ovlivněné chorvatskou nebo srbskou národní myšlenkou. Konečně muslimská pospolitost v Bosně a Hercegovině nebyla na přelomu 19. a 20. století natolik početná, hospodářky rozvinutá a politicky vyspělá, aby dokázala své utilitární zájmy prosadit v konkurenci srbského a chorvatského národního hnutí.

Použijeme-li klasifikaci etnosymbolisty Anthonyho D. Smithe, slovanští muslimové v letech 1878–1918 co do kvality vlastních společenských struktur postoupili z *etnické kategorie* (ethnic category), ohraničené kulturními specifiky bez hlubšího pocitu zájmové pospolitosti, zároveň ale dostačující pro to, aby některými jedinci zvenčí byli vnímáni jako oddělené kulturní a historické seskupení, do *etnického společenství* (ethnic community), kdy se již vžilo vlastní kolektivní jméno, mýtus o společném původu, sdílená historická paměť, jeden či více odlišujících prvků společné kultury, spojení s určitou „vlastí“ a pocit solidarity s významnými částmi populace. Alespoň dva ze šesti etnických atributů ale byly pro muslimské společenství dosti problematické. Uvědomění vlastní odlišnosti vedlo k protichůdným závěrům: majorita, vedená duchovními a konzervativní částí velkostatkářů a panislámskými učenici, svou náboženskou jinakost chtěla zachovat a rozvíjet, minorita, zastoupená nemalým procentem světské inteligence, ji ale ve snaze o kulturní sblížení s Chorvaty či Srby navrhovala zmírnit, nebo zcela potlačit. Kolektivní historická paměť zároveň nebyla budována skrze světský školský systém, ale jen prostřednictvím náboženské obce, sítě islámských modliteben a škol, politických a zájmových sdružení, na jejichž činnost měl učenecký zájem muslimů i nemuslimů o islámské věřící jen slabý dopad.

Důvod, proč se muslimové jako celek v této době nestali uvědomělými Srby a Chorvaty, je nutné hledat v jejich několik století trvajícím všestranné sociální, náboženské, politické a kulturní separaci a vzájemné nedůvěře, které nebyly během krátkého období habsburské okupace překonány. Navíc do tanzímátu byli křesťané a židé v očích muslimů méněcennými a jen podmíněčně trpěnými skupinami v jejich islámském státě. Vědomí příslušnosti k (jiho)slovanskému etnickému substrátu, z něhož se muslimové za osmanské vlády vydělili, se v tomto kontextu jeví jako zcela bezvýznamné. Muslimové se na rozdíl od Srbů a Chorvatů ke slovanství kolektivně nehlásili, neboť s ním nespojovali žádnou kladnou hodnotu.

K příležitostné spolupráci čelných představitelů na politickém kolbišti zúčastněné strany přistupovaly krajně pragmaticky a s očekáváním vlastního prospěchu. Srbské ani chorvatské národní hnutí zároveň nebylo dominantní natolik, aby zahrnulo celý jihoslovanský region – v Bosně a Hercegovině si vzájemně konkurovaly ve zvláště vyhrcované podobě –, islámským věřícím tak zůstal dostatek prostoru pro svébytnou existenci, jež byla garantována a podporována i okupační správou. Muslimové se nicméně zapojili, lépe řečeno byli vtaženi do srbsko-chorvatské jazykové integrace, která na území Bosny a Hercegoviny neměla alternativu.

Dlouhodobě napjaté vztahy mezi velkostatkářským stavem a křesťanskými bezzemky (kmety), do nedávné doby trvající boje mezi křesťanskými povstalci a osmanskými vojáky, a také sepětí srbství s pravoslavím a chorvatství s katolicismem ve výsledku způsobily, že do první světové války jen malá část muslimské populace přijala za svou identitu sousedních národů. Pokud se tak stalo, ale bez konverze a změny jména, nevylučovalo to možnost dalšího působení nacionálně vyhraněných jedinců v rámci islámské společnosti. Nebylo ale výjimkou, že představitelé inteligence své nacionální preference časem měnili. Přílišné napodobování „chorvatského“ nebo „srbského“ vzoru bylo ale chápáno jako odcizování se vlastní víře a tradicím, což proces *modernizace* a *nacionalizace* (přijetí určitého politického a myšlenkového postoje) významně opožďovalo; všestranné zaostávání society tak zpětně upevňovalo distanci od druhých komunit. Uvážíme-li, že nacionálně vyhranění muslimové patřili k inteligenci a městskému obyvatelstvu, jejich přijetí ve zvolené národnostní skupině bylo taktéž limitováno vzdělaneckými kruhy, srbská ani chorvatská společnost jako celek je s ohledem na stereotypní vnímání muslimů a islámu mezi sebe plně nepřijala. Zároveň je třeba rozlišit, že k chorvatskému prostředí většinově inklinovali lidé více smíření s okupací a toužící po hospodářské, sociální a politické europeizaci provincie, jimž lichotily stereotypy šířené pravašským hnutím o vznešeném charakteru muslimů, k srbskému zase lidé podporující radikální přestavbu sociálních poměrů, upozadění role náboženství, všeslovanskou vzájemnost se srbskými konturami a ukončení rakousko-uherské správy. Proto není překvapující, že první generace muslimské světské inteligence vyrostla ve stínu chorvatské, starčevičevsko-pravašské elity, která na rozdíl od té srbské uznávala a do jisté míry i podporovala muslimskou kulturní svébytnost, i když v rámci vlastního národa.

Bosenskohercegovští muslimové za dobu čtyřicetileté rakousko-uherské vlády prošli zásadním civilizačním přerodem, který je více přiblížil evropskému způsobu života a smýšlení

a jenž je ve změněných podmínkách přinutil hledat jiná východiska společenského uspořádání, než nabízela klasická muslimská anacionální *umma* (obec věřících), v užším smyslu osmanský *millet* (konfesní společenství). Termín přerod je ale nutné brát s rezervou, neboť Bosna a Hercegovina i přes všechny pokrok zůstávala nejzaostalejší oblastí habsburské říše a její obyvatelé byli nejméně zasaženi výdobytky moderní doby. Muslimové, obklopeni úspěšným chorvatským a srbským národním hnutím, která o ně jevila intenzivní, ale ne vždy vřelý zájem a částečně jim přizpůsobovala svou ideologii, soustavně hledali způsob, jak zachovat svou náboženskou identitu (zahrnuje v to i náboženské myšlení) a v návaznosti na ni i politickou a územní samosprávu či samostatnost. Podcenění důležitosti světského školství, v jehož rámci by se utužovala vzájemná soudržnost, vědomí společné minulosti, přítomnosti a budoucnosti, však v delší perspektivě vedlo k nedostatku vzdělců, kteří by rozvíjeli teoretickou stránku národotvorného procesu.

Publikační činnost studenta

Monografie:

MUJANOVIĆ, Mihađ. *I zemlja se potrese: odjek zemljotresa u Skoplju 1963. godine i Bosanskoj krajini 1969. godine*. Sarajevo: Udruženje za modernu historiju, 2019. 162 s.

MUJANOVIĆ, Mihađ. *Muslimové, a ne mohamedáni! Ke kořenům bosňáckého národního hnutí v letech 1878–1918*. Praha: Filozofická fakulta Univerzity Karlovy, 2018. 245 s.

Odborné články:

MUJANOVIĆ, Mihađ. Muslimové, a ne mohamedáni! Ke kořenům bosňáckého národního hnutí v letech 1878–1918. In: *Studia Balkanica Bohemo-slovaca VII*. Brno: Moravské zemské muzeum – Ústav slavistiky Filozofické fakulty Masarykovy univerzity, 2017, s. 243–256.

MUJANOVIĆ, Mihađ. Obraz muslimské společnosti v Bosně a Hercegovině na stránkách Sarajevského listu (1881–1891). In: *Slovanský přehled*. Praha: Historický ústav AV ČR, 2019, **105(2)**, s. 189–222.

Recenze:

MUJANOVIĆ, Mihađ. Hrvatska i Turska: povijesno-kulturni pregled. In: *Slovanský přehled*. Praha: Historický ústav AV ČR, 2018, **104(1)**, s. 194–199.

MUJANOVIĆ, Mihađ. Politička djelatnost dr. Mehmeda Spahe (1906.–1939.): Bošnjaci pod jugoslovenskom diktaturom. In: *Slovanský přehled*. Praha: Historický ústav AV ČR, 2019, **105(2)**, s. 305–313.

PRAMENY A LITERATURA

Publikované prameny

Tisk

Behar, Sarajevo, 1900–1911

Biser, Mostar 1912–1914 a 1918

Bosanski prijatelj, Zagreb, 1850, 1851, 1861 a 1870

Bosansko-hercegovačke novine, Sarajevo, 1878–1881

Bošnjak: kalendar, Sarajevo, 1884–1891, 1893–1897, 1899–1913 (na r. 1914) a 1918

Bošnjak, Sarajevo, 1890–1910

Gajret, Sarajevo, 1907–1914

Glasnik Zemaljskog muzeja u Bosni i Hercegovini, Sarajevo, 1889–1918

Kalendar „Gajret“, Sarajevo, 1906, 1907 a 1914 (na r. 1915)

Musavat, Mostar, 1906–1909, Sarajevo, 1909–1911

Nada, Sarajevo, 1895–1903

Novi musavat, Sarajevo, 1912

Sarajevski list, Sarajevo, 1881–1918

Edice a jednotlivé právní předpisy

ČAUŠEVIĆ, Dženana (ed.). *Pravno-politički razvitak Bosne i Hercegovine*. Sarajevo: Magistrat, 2005.

Eherecht, Familienrecht und Erbrecht der Mohamedaner nach dem hanefitischen Ritus. Wien: Kaiserlich-Königlichen hof- und staatsdruckerei, 1883.

Gesetz vom 22. Februar 1880, betreffend die durch den Berliner Vertrag vom 13. Juli 1878 an Oesterreich-Ungarn übertragene Verwaltung Bosniens und der Hercegovina. R. G. Bl. Nr. 18 (Reichsgesetzblatt), ung. G. A. VI: 1880.

Gesetz- und Verordnungsblatt für Bosnien und die Hercegovina. Sarajevo 1887–1918.
Dostupné z: http://alex.onb.ac.at/tab_lbh.htm [1. 6. 2020]

Sammlung der Gesetze und Verordnungen für Bosnien und Hercegovina. Wien 1878–1880 a Sarajevo 1881–1886. Dostupné z: http://alex.onb.ac.at/tab_lbh.htm [28. 6. 2020]

Paměti, deníky, cestopisy

BILIŇSKI, Leon. *Bosna i Hercegovina u Uspomenama Leona Bilińskog*. Sarajevo, 2004.

CEVDET, Ahmet. *Bosna i Hercegovina u spisima Ahmeda Dževdet-paše*. Sarajevo, 2017.

ĐURĐEVIĆ (v textu GJURGJEVIĆ), Martin. *Memoari sa Balkana (1858–1878)*. Sarajevo, 1910.

HOLEČEK, Josef. *Bosna a Hercegovina za okupace*. Praha, 1901.

KUBA, Ludvík. *Čtení o Bosně a Hercegovině*. Praha, 1937.

KUKULJEVIĆ SAKCINSKI, Ivan. *Putovanje po Bosni*. Zagreb, 1858.

MARTIĆ, Grgo. *Zapamćenja (1829.–1878.)*. Zagreb, 1906.

MAŽURANIĆ, Matija. *Pogled u Bosnu*. Zagreb, 1842.

Muhamed Ali-paša. *Ljetno putovanje u Bosnu i Hercegovinu*. Sarajevo, 2008.

NAMETAK, Alija. *Sarajevske uspomene*. Zagreb, 1997.

RADIĆ, Antun. „Izvjješće o putovaću po Bosni i Hercegovini“. In: *Zbornik za narodni život i običaje*. Zagreb: JAZU, 1899, 4. sv., s. 292–324.

Statistiki

Bericht über die Verwaltung von Bosnien und der Hercegovina 1906. Wien, 1906.

Bericht über die Verwaltung von Bosnien und der Hercegovina 1908. Wien, 1908.

Bericht über die Verwaltung von Bosnien und der Hercegovina 1909. Wien, 1909.

Bericht über die Verwaltung von Bosnien und der Hercegovina 1910. Wien, 1910.

Bericht über die Verwaltung von Bosnien und der Hercegovina 1911. Wien, 1911.

Bericht über die Verwaltung von Bosnien und der Hercegovina für die Jahre 1914 bis 1916. Wien, 1917.

Bosna i Hercegovina u brojkama. Mostar, 1911.

Definitivni rezultati popisi stanovništva od 31 marta 1931 godine. Knjiga 1. Beograd, 1937.

Die Landwirthschaft in Bosnien und der Hercegovina. Sarajevo, 1899.

Glavni rezultati popisa žiteljstva u Bosni i Hercegovini od 22. aprila 1895 = Hauptresultate der Volkszählung in Bosnien und der Hercegovina vom 22. April 1895. Sarajevo, 1896.

Definitivni rezultati popisa stanovništva od 31. januara 1921 god. Sarajevo, 1932.

Militär-Statistisches Jahrbuch für das Jahr 1910. Wien, 1911.

Rezultati popisa žiteljstva u Bosni i Hercegovini od 10. oktobra 1910 = Die Ergebnisse der Volkszählung in Bosnien und der Hercegovina vom 10. Oktober 1910. Sarajevo, 1912.

Štatistika miesta i pučanstva Bosne i Hercegovine = Ortschafts- und Bevölkerungs-Statistik von Bosnien und Hercegovina. Sarajevo, 1880.

Štatistika mjesta i žiteljstva Bosne i Hercegovine po popisu naroda od 1. maja 1885 =

Ortschafts- und Bevölkerungs-Statistik von Bosnien und der Hercegovina nach dem Volkszählungs-Ergebnisse vom 1. Mai 1885. Sarajevo, 1886.

Dobové folkloristické práce s muslimskými prvky

ANDRIĆ, Nikola. *Izabrane narodne pjesme: ženske.* Zagreb, 1913.

BLAGA(J)IĆ, Kamilo. *Hrvatske narodne pjesme i pripoviedke iz Bosne.* Zagreb, 1886.

BOGIŠIĆ, Valtazar. *Narodne pjesme.* Beograd, 1878.

BUGARINOVIĆ, Milan. *Sarajke: srpske narodne ženske pjesme.* Sarajevo, 1904.

DAVIDOVIĆ, Stevan N. *Srpske narodne pjesme iz Bosne: ženske.* Pančevo, 1884.

GLÜCK (v textu GLIK), Leopold. „Hamajlije i zapisi u narodnjem ljekarstvu Bosne i Hercegovine“. In: *Glasnik Zemaljskog muzeja.* Sarajevo, 1890, s. 45–55.

GLÜCK (v textu GLIK), Leopold. „Narodni običaji při porođaju“. In: *Glasnik Zemaljskog muzeja.* Sarajevo, 1890, s. 283–292.

GLÜCK (v textu GLIK), Leopold. „Narodno liječenje bjesnoće u Bosni i Hercegovini“. In: *Glasnik Zemaljskog muzeja.* Sarajevo, 1893, s. 499–510.

GLÜCK (v textu GLIK), Leopold. „O urocima“. In: *Glasnik Zemaljskog muzeja.* Sarajevo, 1889, s. 58–65.

GRĐIĆ BJELOKOSIĆ, Luka. „Mezar gazi-djevojke“. In: *Glasnik Zemaljskog muzeja.* Sarajevo, 1890, s. 316–317.

GLIŠIĆ, Milovan. *Srpske narodne pjesme.* Novi Sad, 1872.

HADŽI RISTIĆ, Kosta. „Običaji sarajevski“. In: *Danica.* Novi Sad, 1866, 7/1866: č. 15, s. 348–350, č. 16, s. 370–374, č. 17, s. 399–401.

HADŽI RISTIĆ, Kosta. „Običaji bosanski“. In: *Danica.* Novi Sad, 1866, 7/1866: č. 28, s. 662–665, č. 29, s. 686–687, č. 30, s. 714–716, č. 31, s. 736–738.

HADŽI RISTIĆ, Kosta. „Bosanske narodne pripovijetke“. In: *Danica.* Novi Sad, 1868 (13 pokračování) a 1869 (20 pokračování).

HADŽI RISTIĆ, Kosta. „Bosanske narodne pripovijetke“. In: *Danica.* Novi Sad, 1868.

HADŽI RISTIĆ, Kosta. *Srpske narodne pjesme: pokupljene po Bosni.* Beograd, 1873.

HANGI, Antun. *Život i običaji muhamedanaca u Bosni i Hercegovini.* Mostar, 1900 (nejdříve čsp. *Osvit* 1899–1900).

HANGI, Antun. *Život i običaji muslimana u Bosni i Hercegovini.* Sarajevo, 1906.

- HEFELE, Ferdo. „Bosanska kuća“. In: *Glasnik Društva za umjetnost i umjetni obrt*. 3. sv. Zagreb, 1888, s. 43–46.
- HOFBAUER, Dragutin (jako DVOROVIĆ, Njegoslav). *Hrvatsko narodno blago: zbirka hrvatskih narodnih pjesama i pripoviedaka iz Bosne i Hercegovine*. Senj, 1888.
- HÖRMANN, Kosta. „Kumstvo u Muhamedovaca“. In: *Glasnik Zemaljskog muzeja*. Sarajevo, 1889, s. 36–38.
- HÖRMANN, Kosta. „Lov sa sokolovima“. In: *Glasnik Zemaljskog muzeja*. Sarajevo, 1890, s. 228–233.
- HÖRMANN, Kosta. *Narodne pjesne Muhamedovaca u Bosni i Hercegovini*. 1. sv. Sarajevo, 1888.
- HÖRMANN, Kosta. *Narodne pjesne Muhamedovaca u Bosni i Hercegovini*. 2. sv. Sarajevo, 1889.
- JAGIĆ, Vatroslav. „Die südslavische Volksepik vor Jahrhunderten“. In: *Archiv für slavische Philologie*. Berlin, 1880, 4. sv., s. 192–242.
- JUKIĆ, Ivan Franjo – MARTIĆ, Grgo. *Narodne pjesme bosanske i hercegovačke I*. Osijek, 1858.
- JUKIĆ, Ivan Franjo – MARTIĆ, Grgo. *Narodne pjesme bosanske i hercegovačke*. Mostar, 1892.
- KARADŽIĆ, Vuk Stefanović. *Mala prstonarodna slaveno-serbska pëshnarica*. 1. sv. Viena, 1814.
- KARADŽIĆ, Vuk Stefanović. *Mala prstonarodna slaveno-serbska pëshnarica*. 2. sv. Viena, 1815.
- KARADŽIĆ, Vuk Stefanović. *Narodne srpske pjesme*. 1. sv. Lipiska, 1824.
- KARADŽIĆ, Vuk Stefanović. *Narodne srpske pjesme*. 2. sv. Lipiska, 1823.
- KARADŽIĆ, Vuk Stefanović. *Narodne srpske pjesme*. 3. sv. Lipiska, 1823.
- KARADŽIĆ, Vuk Stefanović. *Narodne srpske pjesme*. 4. sv. Beč, 1833.
- KARADŽIĆ, Vuk Stefanović. *Narodne srpske poslovice i druge različne, kao one u običaj uzete riječi*. Cetinje, 1836.
- KARADŽIĆ, Vuk Stefanović. *Narodne srpske pripovijetke*. Beč, 1821; rozš. Beč, 1853.
- KARADŽIĆ, Vuk Stefanović. *Srpske narodne pjesme*. 5. sv. Beč, 1865.
- KARADŽIĆ, Vuk Stefanović. *Život i običaji naroda srpskog*. Beč, 1867.
- KAŠIKOVIĆ, Nikola T. (red. P. Mirković). *Srpske narodne pjesme gerzovske i đevojačke iz Bosne*. Pančevo, 1886.
- KOVAČEVIĆ, Kosta. „O Đurđevu-dne. Srpski narodni običaj djevojaka muhamedove vjere“. In: *Bosanska vila*. Sarajevo, 1889, č. 8, s. 119.
- KRAUSS, Friedrich S. „Aus Bosnien und der Hercegovina“. In: *Proceedings of the American*

- Philosophical Society*. Philadelphia: American Philosophical Society, 1886, roč. 23, č. 121, s. 87–94.
- KRAUSS, Friedrich S. *Bojagić Alile's Glück und Grab: zwei mosliminische Guslarenlieder*. Leiden, 1896.
- KRAUSS, Friedrich S. „Kosovska pjesma naših muhamedovaca“. In: *Javor*. Novi Sad, 1885, č. 31, s. 961–966, č. 32, s. 997–102, č. 33, s. 1029–1036.
- KRAUSS, Friedrich S. *Orlović, der Burggraf von Raab: ein Mohammedanisch-Slavisches Guslarenlied aus der Hercegovina*. Freiburg, 1889.
- KRAUSS, Friedrich S. *Pandžić Huso i Pavečić Luka pobra: Pjesan naših muhamedovaca*. Mostar, 1885.
- KRAUSS, Friedrich S. *Sagen und Maerchen der Suedslaven: in ihrem Verhaeltnis zu den Sagen und Maerchen der uebrigen indogermanischen Voelkergruppen*. Leipzig, 1883.
- KRAUSS, Friedrich S. *Slavische volkforschungen*. Leipzig, 1908.
- KRAUSS, Friedrich S. *Smailagić Meho*. Dubrovnik, 1886.
- KRAUSS, Friedrich S. *Südslavische Hexensagen*. Wien, 1884.
- KRAUSS, Friedrich S. *Tri riječi Hercegovca*. Mostar, 1885.
- KRAUSS, Friedrich S. „Vidirljić Ahmo's Brautfahrt“. In: *Festschrift für Adolf Bastian zu seinem 70. Geburtstage: 26. Juni 1896*. Berlin, 1896, s. 289–336.
- KUBA, Ludvík (v textu Ljudevit). „Pjesme i napjevi iz Bosne i Hercegovine“. In: *Glasnik Zemaljskog muzeja*. 1906: s. 182–208, 355–382 a 499–509; 1907: s. 103–114, 244–252, 405–414 a 629–638; 1908: s. 117–128, 255–266, 403–414 a 545–554; 1909: s. 303–312 a 581–602; 1910: s. 513–536. Knižně Sarajevo, 1984.
- KUHAČ, Franjo. *Južno-slovjenske narodne popievke*. Zagreb, 1878–1941.
- KUHAČ, Franjo. „Turski živalj u pučkoj glazbi Hrvata, Srba i Bugara“. In: *Glasnik Zemaljskog muzeja*. Sarajevo, 1898, s. 175–218.
- LILEK, Emilijan. „Etnološki pabirci po Bosni i Hercegovini“. In: *Glasnik Zemaljskog muzeja*. Sarajevo, 1889, s. 698–721.
- LILEK, Emilijan. „Vađenje žive vatre u Bosni i Hercegovini“. In: *Glasnik Zemaljskog muzeja*. Sarajevo, 1893, s. 35–36.
- LILEK, Emilijan. „Vjerske starine iz Bosne i Hercegovine“. In: *Glasnik Zemaljskog muzeja*. Sarajevo, 1894, s. 141–166, 259–282, 365–388 a 631–674.
- LILEK, Emilijan. „Ženidba i udadba u Bosni i Hercegovini“. In: *Glasnik Zemaljskog muzeja*.

- Sarajevo, 1898, s. 5–92.
- MARJANOVIĆ, Luka. *Junačke pjesme: muhamedovske*. 3. sv. Zagreb, 1898.
- MARJANOVIĆ, Luka. *Junačke pjesme: muhamedovske*. 4. sv. Zagreb, 1899.
- MARJANOVIĆ, Luka. *Narodne pjesme što se pjevaju u gornjoj Hrvatskoj krajini i u turskoj Hrvatskoj*. 1. sv. Zagreb, 1861.
- MARUNOVIĆ, Ivan J. *Narodne pjesme; po Herceg-Bosni sabrao i uredio...* Zadar, 1906.
- MERINGER, Rudolf. *Die Stellung des bosnischen Hauses und Etymologien zum Hausrat*. Wien, 1901.
- MILANOVIĆ, Mihajlo (jako HAK, Abdul). *Ašiklije: muslimanske sevdahlinke. Momačke i djevojačke pjesme iz Bosne i Hercegovine*. Sarajevo, 1914.
- MILANOVIĆ, Mihajlo (jako HAK, Abdul). *Muslimanske sevdalinke: narodne pjesme iz Bosne i Hercegovine*. Sarajevo, 1906.
- MILANOVIĆ, Mihajlo. „Sevdahlinke“: ljubavne ašiklije. *Odabrane srpske narodne pjesme*. Sarajevo, 1920(?).
- MILANOVIĆ, Mihajlo. *Srpske narodne ženske pjesme iz Sarajeva*. Sarajevo, 1893.
- MILUTINOVIĆ, Sima (jako ČOJKOVIĆ CRNOGORAC, Čubro). *Pěvannija cernogorska i hercegovačka*. Buda, 1833; Lajpcig, 1837.
- MIRKOVIĆ, Petar. „Turbe hazreti Alije“. In: *Glasnik Zemaljskog muzeja*. Sarajevo, 1890, s. 42–44.
- MERINGER, Rudolf. „Pučka kuća u Bosni i Hercegovini“. In: *Glasnik Zemaljskog muzeja*. Sarajevo, 1899, s. 187–236.
- MIKLOŠIČ, Franc. Über Goethe's ‚Klaggesang von der edlen Frauen des Asan Aga‘. Wien, 1883.
- MURKO, Matthias. *Bericht über phonographische Aufnahmen epischer, meist mohammedanischer Volkslieder im nordwestlichen Bosnien im Sommer 1912*. Wien, 1912.
- MURKO, Matthias. *Bericht über phonographische Aufnahmen epischer Volkslieder im mittleren Bosnien und in der Herzegowina im Sommer 1913*. Wien, 1915.
- MURKO, Matthias. „Die Volksepik der bosnischen Mohammedaner“. In: *Zeitschrift des Vereins für Volkskunde*. Berlin, 1909, s. 13–30.
- MURKO, Matthias. „Neues über südslavische Volksepik“. In: *Neue Jahrbücher für das klassische Altertum, Geschichte und deutsche Litteratur und für Pädagogik*. Leipzig–Berlin, 1919, s. 273–296.
- NIKOLIĆ, Dušan. „Trgovci (dželepčije, igra u Bosni)“. In: *Glasnik Zemaljskog muzeja*. Sarajevo,

- 1894, s. 197–199.
- KRASIĆ, Vladimir. *Srpske narodne pjesme starijeg i novijeg vremena*. Pančevo, 1880.
- PAVLINOVIĆ, Mihovil. *Hrvatske narodne pjesme*. 2 sv. Split, 2007–2008.
- PETRANOVIĆ, Bogoljub. *Srpske narodne pjesme iz Bosne (epske)*. Biograd, 1867.
- PETRANOVIĆ, Bogoljub. *Srpske narodne pjesme iz Bosne (junačke)*. Beograd, 1870.
- PETRANOVIĆ, Bogoljub. *Srpske narodne pjesme iz Bosne (ženske)*. Sarajevo, 1867.
- POPOVIĆ, Marko Simonov. *Srpske narodne umotvorine. Knjiga 1. Srpske sevdalinke*. Pančevo, 1892.
- SAX (v tekstu SAKS), Karl pl. „O bosanskoj muzici“. In: *Glasnik Zemaljskog muzeja* II. Sarajevo, 1889, s. 51–55.
- ŠEBEČIĆ, Josip. *Cvijeće iz narodne bašće*. Mostar, 1901.
- ŠUNJIĆ, Marijan. *Narodne junačke pjesme iz Bosne i Hercegovine*. Sarajevo 1915 a 1925.
- TORDINAC, Nikola. *Hrvatske narodne pjesme i pripoviedke iz Bosne*. Vukovar, 1883.
- TRUHELKA, Ćiro. „Liječništvo po narodnoj predaji bosanskoj i po jednom starom rukopisu“. In: *Glasnik Zemaljskog muzeja*. Sarajevo, 1889, s. 95–116.
- VESELINOVIĆ, Janko. *Sevdalinke: narodne biser-pesme za pevanje*. Beograd, 1895.
- VRČEVIĆ, Vuk. „Hercegovačke pripovijetke“. In: *Dubrovnik*. Spljet, 1866, s. 145–156.
- VRČEVIĆ, Vuk. „Narodne pjesme“. In: *Dubrovnik*. Spljet, 1868, s. 299–306.
- VRČEVIĆ, Vuk. „Narodne pripovijetke“. In: *Dubrovnik*. Spljet, 1868, s. 296–298.
- VRČEVIĆ, Vuk. „Pitalice“. In: *Srbadija*. Beč, 1874–1875, č. 1–4, 9 a 11–12, s. 19, 43, 68, 70, 94, 207–208, 254–255 a 283–284 (291 her).
- VRČEVIĆ, Vuk. „Narodne pitalice“. In: *Dubrovnik*. Dubrovnik, 1876, s. 273–283 (140 her).
- VRČEVIĆ, Vuk. *Hercegovačke narodne pjesme koje samo Srbi Muhamedove vjere pjevaju*. Dubrovnik, 1890.
- VULETIĆ-VUKASOVIĆ, Vid. „Narodna kuća ili dom s pokućstvom u Dalmaciji, u Hercegovini i u Bosni“. In: *Zbornik za narodni život i običaje južnih Slavena*. 1. sv. Zagreb, 1896, s. 27–43.
- VULETIĆ VUKASOVIĆ, Vid. „Šeherli-pjesmice u Bosni i Hercegovini“. In: *Slovinac*. Dubrovnik, 1883, roč. 6, č. 8, s. 123–125.
- ZOVKO, Ivan. *Hercegovke i Bosanke: sto najradije pjevanih ženskih pjesama*. Sarajevo, 1888.
- ZOVKO, Ivan. *Hrvatstvo u narodnoj predaji i običajima po Herceg-Bosni*. Mostar, 1899.
- ZOVKO, Ivan. „Narodne priče“. In: *Glasnik Zemaljskog muzeja* III. Sarajevo, 1889, s. 97–98.
- ZOVKO, Ivan. „Običaj šaranja svijeća o mubarek-večerima u Sarajevu“. In: *Glasnik Zemaljskog*

muzeja. Sarajevo, 1890, s. 416–417.

ZOVKO, Ivan. *Zbornik za narodni život i običaje Južnih Slavena* (Zagreb, 1896: „Narodna jela i pića po Bosni i Hercegovini“, „Okokućad: domaće ili pitome životinje, njihova hrvatska narodna imena“, „Bolesti i lijekovi po Bosni i Hercegovini“; 1898: „Hrvatsko u narodnoj uspomeni Hercegovaca“; 1899: „Kape u Herceg-Bosni“, „Vjerovańa iz Herceg-Bosne“; 1901: „Vjerovańa iz Herceg-Bosne“; 1902: „Rodbinski nazivi u Herceg-Bosni“; 1906: „Riječi za kameńe u Bosni“, „Što narod u Herceg-Bosni prića o Jevrejima“; 1907: „Ašikovańe u Herceg-Bosni“; 1914: „Ženske rukotvorine u Bosni i Hercegovini“; 1915: „Jemenije i drugi prekrivaći“; 1926: „Narodna imena“, 1929: „Zagonetke“).

Dobové muslimské folkloristické práce

ČATIĆ, Alija. „Narodna predaja o gradini prozorskoj“. In: *Glasnik Zemaljskog muzeja*. Sarajevo, 1896, s. 538–539.

ĐIKIĆ, Osman. „Narodne praznovjerice u Hercegovini“. In: *Zora*. Mostar, 1899, s. 30–32 a 68–72.

ĐIKIĆ, Osman. „Svadbeni običaji Muhamedanaca u Hercegovini“. In: *Zora*. Mostar, 1898, s. 354–358.

FAZLAGIĆ, Hajdar. „Bajanje“. In: *Glasnik Zemaljskog muzeja*. Sarajevo, 1895, s. 155–157.

FAZLAGIĆ, Hajdar. „Narodni ljekovi iz bilinstva u Bosni“. In: *Glasnik Zemaljskog muzeja*. Sarajevo, 1894, s. 800–802.

FAZLAGIĆ, Hajdar. „Štovanje trešnje“. In: *Glasnik Zemaljskog muzeja*. Sarajevo, 1895, s. 467–468.

HADŽIOMERSPAHIĆ, Esad. *Muslimanske narodne junačke pjesme*. Banja Luka, 1907; rozš. Banja Luka, 1909.

KAPETANOVIĆ LJUBUŠAK, Mehmed-beg. *Istočno blago*. 1. sv. Sarajevo, 1896.

KAPETANOVIĆ LJUBUŠAK, Mehmed-beg. *Istočno blago*. 2. sv. Sarajevo, 1897.

KAPETANOVIĆ LJUBUŠAK, Mehmed-beg. „Ljeljeni u Bosni i Hercegovini“. In: *Glasnik Zemaljskog muzeja* II. Sarajevo, 1889, s. 94–95.

KAPETANOVIĆ LJUBUŠAK, Mehmed-beg. *Narodno blago: po Bosni, Hercegovini i susjednim krajevima*. Sarajevo, 1887; rozš. a v cirilici Sarajevo, 1888.

KARABEGOVIĆ, Husein-ef. „Pjesna o osvojenju Kandije godine 1080. po hidžretu (1669)“. In: *Glasnik Zemaljskog muzeja* III. Sarajevo, 1889, s. 92–96.

KEMURA, Sejfudin-ef., ĆOROVIĆ, Vladimir. *Serbokroatische Dichtungen bosnischer Moslims*. Sarajevo, 1912.

KREŠEVLJAKOVIĆ, Hamdija Jurjevo. „Sarajevo u Bosni“. In: *Zbornik za narodni život i običaje*. Zagreb: JAZU, 1911, 16. sv., s. 158–159.

KULINOVIĆ, Muhamed Fejzi-beg. „Muhamedanska ženidba u Bosni“. In: *Zbornik za narodni život i običaje južnih Slavena*. Zagreb: JAZU, 1898, 3. sv., s. 140–149.

KULINOVIĆ, Muhamed Fejzi-beg. „Muhamedanska ženidba u Bosni“. In: *Zbornik za narodni život i običaje južnih Slavena*. Zagreb: JAZU, 1899, 4. sv., s. 127–131.

KULINOVIĆ, Muhamed Fejzi-beg. „Nešto o narodnom praznovjerju i liječenju Muhamedovaca u Bosni i Hercegovini“. In: *Glasnik Zemaljskog muzeja*. Sarajevo, 1898, s. 503–530.

KURT, Mehmed-Dželaluddin. *Hrvatske narodne ženske pjesme: muslimanske*. Mostar, 1902.

SULEJMANPAŠIĆ, Omer-beg. *Srpske narodne pripovijetke*. Sarajevo, 1898.

UGLJEN, Sadik. „Crtice iz naroda“. In: *Glasnik Zemaljskog muzeja*. Sarajevo, 1895, s. 606–607.

UGLJEN, Sadik. „Čaraice u Jajcu“. In: *Glasnik Zemaljskog muzeja*. Sarajevo, 1893, s. 556–558.

UGLJEN, Sadik. „Četvrtak kao narodni opći praznik u okolici jajačkoj“. In: *Glasnik Zemaljskog muzeja*. Sarajevo, 1892, s. 270–271.

UGLJEN, Sadik. „Čudnovati običaj u muslomanskih seljaka oko Prozora“. In: *Glasnik Zemaljskog muzeja*. Sarajevo, 1894, s. 802–803.

UGLJEN, Sadik. „Odakle je došlo ime „Šokac““. In: *Glasnik Zemaljskog muzeja*. Sarajevo, 1892, s. 272–273.

UGLJEN, Sadik. „Olovo kao narodni lijek“. In: *Glasnik Zemaljskog muzeja*. Sarajevo, 1893, s. 168–170.

UGLJEN, Sadik. „Priče iz Foče“. In: *Glasnik Zemaljskog muzeja*. Sarajevo, 1892, s. 452–453.

UGLJEN, Sadik. „So i vještica“. In: *Glasnik Zemaljskog muzeja*. Sarajevo, 1896, s. 534–536.

UGLJEN, Sadik. „Trubaljke u prozorskom kotaru“. In: *Glasnik Zemaljskog muzeja*. Sarajevo, 1893, s. 765–767.

Dobové odborné, popularizační a beletristické práce

BAŠAGIĆ, Ibrahim-beg. „O smrti Stjepana Tomaševića, zadnjeg kralja bosanskoga“. In: *Glasnik Zemaljskog muzeja* IV. Sarajevo, 1889, s. 135–136.

BAŠAGIĆ, Safvet-beg. „Bošnjaci i Hercegovci u islamskoj književnosti“. In: *Glasnik Zemaljskog muzeja*. Sarajevo, 1912, s. 1–88 a 295–390.

- BAŠAGIĆ, Safvet-beg. *Bošnjaci i Hercegovci u islamskoj književnosti*. Sarajevo, 1912.
- BAŠAGIĆ, Safvet-beg. *Kratka uputa u prošlost Bosne i Hercegovine: od g. 1463.–1850*. Sarajevo, 1900.
- BAŠAGIĆ, Safvet-beg. „Najstariji ferman begova Čengića“. In: *Glasnik Zemaljskog muzeja*. Sarajevo, 1897, s. 437–446.
- BAŠAGIĆ, Safvet-beg. „Popis orijentalnih rukopisa moje biblioteke“. In: *Glasnik Zemaljskog muzeja*. Sarajevo, 1916, s. 207–290.
- BEGOVIĆ, Mehmed. *Muslimani u Bosni i Hercegovini*. Beograd: Francusko-srpska knjižara A. M. Popovića, 1938.
- BEGOVIĆ, Mehmed. *Šerijatsko bračno pravo*. Beograd: Geca Kon, 1936.
- BRAČKOVIĆ, Husejn. „Kratka istorija događaja u Hercegovini“. (Târihçe-i Vukûât-ı Hersek) In: *Prilozi za orijentalnu filologiju*. Sarajevo, 1985, č. 34, s. 163–200.
- BULBULOVIĆ, Edhem. *Nacionalizam i muslimani*. Sarajevo: Štamparija Omer Šehić, 1933.
- BUŠATLIĆ, Abdullah. *Pitanje muslimanskog napredka u Bosni i Hercegovini*. Sarajevo: vl. nákl., 1928.
- BUŠATLIĆ, Abdullah. *Porodično i nasljedno pravo Muslimana*. Sarajevo: vl. nákl., 1926.
- BUŠATLIĆ, Abdullah. *Šerijatsko-sudski postupnik s formularima*. Sarajevo: vl. nákl., 1927.
- CVIJIĆ, Jovan. *Aneksija Bosne i Hercegovine i srpski problem*. Beograd, 1908.
- CVIJIĆ, Jovan. „O iseljavanju bosanskih muhamedanaca“. In: *Srpski književni glasnik*. Beograd, 1910, 24/1910, č. 226, s. 906–917.
- ČUBRILOVIĆ, Vaso. *Bosanski ustanak: 1875–1878*. Beograd: Srpska kraljevska akademija, 1930.
- ČUBRILOVIĆ, Vaso. „Poreklo muslimanskog plemstva u Bosni i Hercegovini“. In: *Jugoslovenski istoriski časopis*. Beograd, 1935, č. 1–4, s. 368–403.
- ĆERIMOVIĆ, Mehmed Ali. *Šerijatsko nasljedno pravo*. Sarajevo: Državna štamparija, 1936.
- ĆOROVIĆ, Vladimir. *Bosna i Hercegovina*. Beograd: Srpska književna zadruga, 1925.
- ĆOROVIĆ, Vladimir. *Crna knjiga: patnje Srba Bosne i Hercegovine za vreme Svetskog rata: 1914–1918*. Beograd–Sarajevo: I. Đ. Đurđević, 1920.
- ĆURČIĆ, Vejsil. „Arheološke bilješke iz Livanjskog kotara“. In: *Glasnik Zemaljskog muzeja*. Sarajevo, 1909, s. 167–176.
- ĆURČIĆ, Vejsil. „Gradina i gromile u Sadićima, kotar Vlasenica“. In: *Glasnik Zemaljskog muzeja*. Sarajevo, 1908, s. 251–254.

- ĆURČIĆ, Vejsil. „Gradina na vrelu Rame, prozorskog kotara“. In: *Glasnik Zemaljskog muzeja*. Sarajevo, 1900, s. 99–118.
- ĆURČIĆ, Vejsil. „Heraklov čvor na srebrnom nakitu iz Gorice“. In: *Glasnik Zemaljskog muzeja*. Sarajevo, 1907, s. 395–400.
- ĆURČIĆ, Vejsil. „Kaciga Mehmed paše Sokolovića, velikog vezira“. In: *Glasnik Zemaljskog muzeja*. Sarajevo, 1907, s. 415–420.
- ĆURČIĆ, Vejsil. „Lončarstvo u Orubici, kotar Bos. Gradiška“. In: *Glasnik Zemaljskog muzeja*. Sarajevo, 1910, s. 25–40.
- ĆURČIĆ, Vejsil. „Narodno ribarstvo u Bosni i Hercegovini“. In: *Glasnik Zemaljskog muzeja*. Sarajevo, 1910: s. 379–488; 1913: s. 421–514; 1915: s. 37–108 a 313–358; 1916: s. 397–426.
- ĆURČIĆ, Vejsil. „Nekoliko prehistoričkih predmeta iz Bosne i Hercegovine u zbirci c. kr. naravoslovnoga dvorskoga muzeja u Beču“. In: *Glasnik Zemaljskog muzeja*. Sarajevo, 1907, s. 203–214.
- ĆURČIĆ, Vejsil. „Prehistorička sojenica iz brončanog doba u Ripču kraj Bihaća u Bosni“. In: *Glasnik Zemaljskog muzeja*. Sarajevo, 1908, s. 149–180.
- ĆURČIĆ, Vejsil. „Prehistoričke utvrde oko Sarajeva“. In: *Glasnik Zemaljskog muzeja*. Sarajevo, 1908, s. 363–386.
- ĆURČIĆ, Vejsil. „Prilozi poznavanju prehistorijskog rudarstva i talioničarstva brončanog doba u Bosni i Hercegovini“. In: *Glasnik Zemaljskog muzeja*. Sarajevo, 1908, s. 77–90.
- ĆURČIĆ, Vejsil. „Ravna grobišta lapoda u Ribiću kod Bihaća“. In: *Glasnik Zemaljskog muzeja*. Sarajevo, 1898, s. 627–656.
- ĆURČIĆ, Vejsil. „Starine iz okoline Bos. Petrovca“. In: *Glasnik Zemaljskog muzeja*. Sarajevo, 1902, s. 229–256.
- DEFTERDAROVIĆ, Ibrahim-beg. „Stare listine porodice Rusulbegović“. In: *Glasnik Zemaljskog muzeja*. Sarajevo, 1897, s. 193–226.
- DIZDAREVIĆ, Abdullatif. *Bosansko-hercegovački muslimani Hrvati*. Zagreb: Tisak Nadbiskupske tiskare, 1936.
- ĐERIĆ, Vasilije. *O srpskom imenu: po zapadnijem krajevima našega naroda*. Beograd, 1901; rozš. Beograd, 1914.
- ĐIKIĆ, Osman. *Sabrana djela*. Sarajevo: Svjetlost, 1971.
- FIRDUS, Osman Nuri-beg. „O nacionalnom opredeljenju bosanskohercegovačkih muslimana.“

- In: *Nova Evropa*. Zagreb, 1925, 11. sv., č. 10, s. 293–300.
- GAJ, Velimir. *Balkan-Divan. Viesti, misli i prouke o zemlji i narodu, na vlast u Bosni i Hercegovini*. Zagreb, 1878.
- GAJ, Velimir. „Zemljopisne viesti o Bosni i Hercegovini“. In: *Danica ilirska*. Zagreb, 1865: č. 41, s. 324–326, č. 42, s. 333–335, č. 43, s. 339–342, č. 44, s. 348–349, č. 45, s. 355–358, č. 46, s. 364–365, č. 47, s. 371–374, č. 48, s. 380–382, č. 49, s. 387–391, č. 50, s. 396–399, č. 51, s. 404–407; 1866: č. 1, s. 4–7, č. 2, s. 12–15, č. 3, s. 21–23, č. 4, s. 28–32, č. 5, s. 35–40, č. 6, s. 44–48, č. 8, s. 62–64, č. 10, s. 76–79, č. 11, s. 86–88, č. 12, s. 92–96, č. 15, s. 118–120, č. 16, s. 124–128, č. 17, s. 132–136, č. 18, s. 139–144, dokončeno ve sborníku *Književna zabava hrvatsko-srbska*. 3. sv. Zagreb, 1868, s. 121–162.
- GLUŠAC, Vaso (jako BOGIČEVIĆ, Vlatko). *Bosna i Hercegovina srpske su zemlje po krvi i jeziku*. Mostar, 1908.
- HADŽI RISTIĆ, Kosta. „Iz Bosne o Bosni“. In: *Danica*. Novi Sad, 8/1867: č. 20, s. 474–477; č. 21, s. 498–500; č. 22, s. 518–520; č. 23, s. 543–546; č. 24, s. 564–566; č. 25, s. 589–592; č. 26, s. 616–620; č. 27, s. 638–642; č. 28, s. 666–669; 9/1868: č. 27, s. 639–641; č. 28, s. 663–666; č. 29, s. 692–695; č. 30, s. 719–720; č. 31, s. 735–736; č. 33, s. 785–788; č. 34, s. 807–810; 10/1869: č. 32, s. 509–511; č. 33, s. 521–524; č. 34, s. 537–541.
- HADŽIHUSEINOVIĆ, Salih Sidki Muvekkit. *Povijest Bosne. (Târîh-i Bosna)*. 2 sv. Sarajevo: El-Kalem, 1999.
- HADŽIĆ, Osman Nuri. *Islam i kultura*. Zagreb, 1894.
- HANDŽIĆ, Mehmed H. *Islamizacija Bosne i Hercegovine i porijeklo bosansko-hercegovačkih muslimana*. Sarajevo: Islamska dionička štamparija, 1940.
- HASSMANN, Antonín. „Vakufy Bosny a Hercegoviny“. In: *Sborník věd právních a státních*. Praha, 1917, roč. 17, s. 15–40.
- HUSEINAGIĆ, Sejfuđdin. *Domovina: dramska priča u dva čina (tri slike)*. Zagreb, 1918.
- JANKOVIĆ, Milan. *Sloboda i Jugoslavija*. Beograd: Štamparija Drag. Gregorića, 1939.
- JUKIĆ, Ivan Franjo (jako BOŠNJAK, Slavoljub). *Zemljopis i poviestnica Bosne*. Zagreb, 1851.
- KADIĆ, Ali-ef. „Ferman sultana Selima III. o plovidbi broda ‚l'Onorato Bocchese‘“. In: *Glasnik Zemaljskog muzeja*. Sarajevo 1894, s. 783–784.
- KALABIĆ, Mehmed-ef. „Hadži Sinanova tekija“. In: *Glasnik Zemaljskog muzeja*. Sarajevo, 1890, s. 143–148.
- KÄNČOV, Vasil. *Makedonija. Etnografija i statistika*. Sofija, 1900.

- KAPETANOVIĆ LJUBUŠAK, Mehmed-beg. *Budućnost ili napredak muhamedovaca u Bosni i Hercegovini*. Sarajevo, 1893.
- KAPETANOVIĆ LJUBUŠAK, Mehmed-beg. „Carski zet, veliki vezir Rustan-paša“. In: *Glasnik Zemaljskog muzeja*. Sarajevo, 1894, s. 195–196.
- KAPETANOVIĆ LJUBUŠAK, Mehmed-beg. *Što misle muhamedanci u Bosni*. Sarajevo, 1886.
- KAPIDŽIĆ, Hamdija. „Otpor bosansko-hercegovačkih muslimana protiv Austrougarske“. In: *Gajret: kalendar za godinu 1938*. Sarajevo: Islamska dionička štamparija, 1937, s. 46–59.
- KARADŽIĆ, Vuk. *Kovčežić za istoriju, jezik i običaje Srba sva tri zakona*. Beč, 1849.
- KARANOVIĆ TVRTKOVIĆ, Pavle. „Opisanie Bosne“. In: *Serbskij narodnyj list*. Pešta, 26. 9. 1840, s. 305–310; 2. 10. 1840, s. 317–320; 9. 10. 1840, s. 327–328.
- KEMURA, Sejfudin-ef. „Iz Sejahatname Evlije Čelebije“. In: *Glasnik Zemaljskog muzeja*. Sarajevo, 1908, s. 183–202 a 289–342.
- KEMURA, Sejfudin-ef. „Javne muslimanske gragjevine u Sarajevu“. In: *Glasnik Zemaljskog muzeja*. Sarajevo, 1908, s. 475–512.
- KEMURA, Sejfudin-ef. „Sarajevske džamije i druge javne zgrade turske dobe“. In: *Glasnik Zemaljskog muzeja*. Sarajevo, 1909, s. 533–554; 1910: s. 41–134, 209–306 a 589–644; 1911: s. 175–208, 391–436 a 535–548.
- KEMURA, Sejfudin-ef. *Sarajevske džamije i druge javne zgrade turske dobe*. Sarajevo, 1913.
- KEMURA, Sejfudin-ef. „Stara hrišćanska crkva u Sarajevu“. In: *Glasnik Zemaljskog muzeja*. Sarajevo, 1911, s. 297–302.
- KEMURA, Sejfudin-ef. „Turski dokumenti za povijest bosanskih katolika iz sidžila kutubhane Careve džamije u Sarajevu“. In: *Glasnik Zemaljskog muzeja*. Sarajevo, 1909, s. 559–576.
- KEMURA, Sejfudin-ef., ĆOROVIĆ, Vladimir. „Prilozi za historiju pravoslavne crkve u Bosni i Hercegovini u XVIII. i XIX. stoljeću“. In: *Glasnik Zemaljskog muzeja*. Sarajevo, 1912, s. 413–442.
- KLAIĆ, Vjekoslav. *Bosna. Podatci o zemljopisu i poviesti Bosne i Hercegovine*. Zagreb: Matica hrvatska, 1878.
- KLAIĆ, Vjekoslav. *Poviest Bosne do propasti kraljevstva*. Zagreb, 1882.
- KLAIĆ, Vjekoslav. *Povijest Hrvata: od najstarijih vremena do svršetka XIX. stoljeća*. Zagreb, 1899.
- KLAIĆ, Vjekoslav. *Prirodni zemljopis Hrvatske*. Zagreb, 1878.
- KNEŽEVIĆ, Antun. *Kratka povjest kralja bosanskih*. Dubrovnik, 1884.

KNEŽEVIĆ, Antun. *Pad Bosne*. Senj, 1886.

KOVAČEVIĆ, Toma. *Opis Bosne i Hercegovine*. Beograd, 1865 a 1879.

KURTOVIĆ, Šukrija. *O nacionalizovanju muslimana*. Sarajevo, 1914.

LAPČEVIĆ, Dragiša. *O našim muslimanima (sociološke i etnografske beleške)*. Beograd, 1925.

LILEK, Emilijan. *Povijest srednjega vijeka za niže razrede srednjih škola u Bosni u Hercegovini*. Sarajevo, 1905.

MIRALEM, Edhem. *Rasna snaga jugoslavenskih Muslimana*. Beograd: Državna štamparija Kraljevine Jugoslavije, 1934.

MITRINOVIĆ, Čedomil. „Jugoslovenski muslimani u borbi za slobodu i nezavisnost“. In: *Gajret: kalendar za godinu 1937*. Sarajevo 1936, s. 109–115.

MITRINOVIĆ, Čedomil. *Naši muslimani: studija za orientaciju pitanja bosansko-hercegovačkih muslimana*. Beograd: Biblioteka „Društvo“, 1926.

MUDERIZOVIĆ, Riza. „Bosanski majdani za turske uprave“. In: *Glasnik Zemaljskog muzeja*. Sarajevo, 1918, s. 21–28.

MUDERIZOVIĆ, Riza. „Jedan popis sarajevskih janjičara iz početka XIX. vijeka“. In: *Glasnik Zemaljskog muzeja*. Sarajevo, 1917, s. 105–114.

MUDERIZOVIĆ, Riza. „Kronika Mula Mustafe Bašeskije“. In: *Glasnik Zemaljskog muzeja*. Sarajevo, 1918, s. 29–102.

MUDERIZOVIĆ, Riza. „Nekoliko muhurova bosanskih valija“. In: *Glasnik Zemaljskog muzeja*. Sarajevo, 1916, s. 1–40.

MUHIBIĆ, Mustafa Hilmi. „Prilog istoriji Sarajeva“. In: *Glasnik Zemaljskog muzeja* I. Sarajevo, 1889, s. 17 a 20.

MUHIBIĆ, Mustafa Hilmi. „Stara ćuprija u Mostaru“. In: *Glasnik Zemaljskog muzeja* III. Sarajevo, 1889, s. 10 a 13.

MULABDIĆ, Edhem. „Darul-muallimin“. In: *Narodna uzdanica: kalendar za godinu 1942*. Sarajevo 1941, s. 141–148.

MULALIĆ, Mustafa A. *Orijent na Zapadu*. Beograd: Grafički institut knjižare „Skerlić“, 1936.

MUSIĆ, Zufer S. *Muslimani i današnjica*. Tetovo, 1937.

NOVAKOVIĆ, Stojan. „Prilozi istoriji srpske književnosti. IV. Srbi Muhamedovci i turska pismenost“. In: *Glasnik Srpskog učenog društva*. Knjiga 9. Beograd, 1869, s. 220–255.

PAVLINOVIĆ, Mihovil. „Po Bosni“. In: *Izbori iz djela; Franjo Rački, Mihovil Pavlinović, Natko Nodilo, Blaž Lorković*. Zagreb, 1969.

- PEJANOVIĆ, Đorđe. *Kulturno-prosvetna, humana i socijalna društva u Bosni i Hercegovini za vreme austrijske vladavine*. Sarajevo: vl. nákl., 1930.
- PETRANOVIĆ, Božidar. *Bogomili: Crkva bosanska i krstjani*. Zadar, 1867.
- POPOVIĆ, Aleksa J. *Hadži-Lojina buna u Bosni*. Beograd, 1897.
- POPOVIĆ, Aleksa J. *Rečnik srpsko-turski i tursko-srpski: sa najnužnijim dodatcima*. Beograd, 1899.
- POPOVIĆ, Aleksa J. *Životopis znamenitih Sarajlija*. Sarajevo, 1910.
- PRELOG, Milan. *Povijest Bosne od najstarijih vremena do propasti kraljevstva*. Sarajevo, 1912(?).
- PRELOG, Milan. *Povijest Bosne u doba osmanlijske vlade. 1. sv., 1463–1739*. Sarajevo, 1913–1916(?).
- PRELOG, Milan. *Povijest Bosne u doba osmanlijske vlade. 2. sv., 1739–1878*. Sarajevo, 1913–1916(?).
- RAČKI, Franjo. „Bogomili i Patareni“. In: *Rad Jugoslavenske akademije znanosti i umjetnosti*. Zagreb: JAZU, 7. sv. 1869, s. 84–179; 8. sv. 1869, s. 121–187; 10. sv. 1870, s. 160–263.
- RAČKI, Franjo. *Bogomili i Patareni*. Zagreb, 1870.
- RAČKI, Franjo. „Dva nova priloga za povijest bosanskih patarena“. In: *Rad Jugoslavenske akademije znanosti i umjetnosti*. (14. sv.) Zagreb: Jugoslavenska akademija znanosti i umjetnosti, 1882, s. 1–29.
- RAČKI, Franjo. *Hrvatska prije XII vieka glede na zemljišni obseg i narod*. Zagreb, 1881.
- RAČKI, Franjo. *Odlomci iz državnoga práva hrvatskoga za narodne dynastie*. Beč, 1861.
- RAČKI, Franjo. „Prilozi za povjest bosanskih Patarena“. In: *Rad Jugoslavenske akademije znanosti i umjetnosti*. (1. sv.) Zagreb: Jugoslavenska akademija znanosti i umjetnosti, 1869, s. 93–140.
- RADIĆ, Stjepan. *Živo hrvatsko pravo na Bosnu i Hercegovinu*. Zagreb, 1908.
- SILAJDŽIĆ, Alija. *Testamenat u šeriatskom pravu*. Sarajevo: Državna tiskara, 1941.
- SKARIĆ, Vladislav – NURI-HADŽIĆ, Osman – STOJANOVIĆ, Nikola. *Bosna i Hercegovina pod austro-ugarskom upravom*. Beograd: G. Kon., 1938.
- SKARIĆ, Vladislav. *Sarajevo i njegova okolina: od najstarijih vremena do austro-ugarske okupacije*. Sarajevo: Opština grada Sarajeva, 1937.
- SKARIĆ, Vladislav. „Širenje islama u Bosni i Hercegovini“. In: *Gajret: kalendar za 1940. godinu*. Sarajevo, 1939, s. 29–33.

- SLADOVIĆ, Eugen. *Islamsko pravo u Bosni i Hercegovini*. Beograd, 1926.
- SLADOVIĆ, Eugen. *Islamsko pravo u Bosni i Hercegovini*. Beograd: Izdavačka knjižarnica Gece Kona, 1926.
- SLIJEPČEVIĆ, Pero a kol. *Napor Bosne i Hercegovine za oslobođenje i ujedinjenje*. Sarajevo, Oblasni odbor Narodne odbrane, 1929.
- SLIPČEVIĆ, Fuad. *Islam i napredak čovječanstva*. Mostar: Prva muslimanska nakladna knjižara M. B. Kalajdžića, 1934.
- Sokolstvo i Muslimani. Sokolski zbornik: 1914–1934*. Beograd: Grafički umetnički zavod „Planeta“, 1934.
- SPAHO, Fehim. „Turski rudarski zakoni“. In: *Glasnik Zemaljskog muzeja*. Sarajevo, 1913, s. 133–150 a 151–194.
- Spisi muhamedanske narodne deputacije iz Hercegovine*. Mostar?, 1899.
- STANOJEVIĆ, Stanoje. *Istorija Bosne i Hercegovine*. Beograd, 1909.
- SULEJMANPAŠIĆ, Dževad. *Slobodna misao i hikmetovština*. Zagreb: Gaj, 1933.
- ŠABANOVIĆ, Hazim. „Bašagićevo „Ogledalo““. In: *Narodna uzdanica: kalendar za godinu 1942*. Sarajevo, 1941, s. 177–187.
- ŠAHINOVIĆ, Munir. „Bosansko-hercegovački muslimani kao komponenta hrvatske budućnosti“. In: *Zbornik hrvatske omladine Herceg-Bosne*. Sarajevo, 1938, s. 49–56.
- ŠAHINOVIĆ, Munir. *Muslimanska ekonomska obnova*. Sarajevo, 1933.
- ŠAHINOVIĆ, Munir. *Turska danas i sutra*. Sarajevo, 1939.
- ŠIŠIĆ, Ferdo. *Herceg-Bosna prigodom aneksije: geografsko-etnografsko-historička i državopravna razmatranja*. Zagreb, 1908.
- ŠIŠIĆ, Ferdo. *Hrvatska povijest. Dio 1*. Zagreb, 1906.
- ŠIŠIĆ, Ferdo. *Hrvatska povijest. Dio 2*. Zagreb, 1908.
- ŠIŠIĆ, Ferdo. *Pregled povijesti hrvatskoga naroda*. Zagreb, 1916.
- ŠIŠIĆ, Ferdo. „Pad Mladena Šubića, bana hrvatskoga i bosanskoga“. In: *Glasnik Zemaljskog muzeja*. Sarajevo, 1902, s. 335–366.
- ŠIŠIĆ, Ferdo. „Studije iz bosanske historije“. In: *Glasnik Zemaljskog muzeja*. Sarajevo, 1903, s. 320–349.
- ŠKALJIĆ, Abdullah. *Šeriatsko nasljedno pravo*. Sarajevo: Državna štamparija, 1941.
- ŠPANOVIĆ, Teodor. „Razrješenje servitutnih odnosa u Bosni i Hercegovini“. In: *Šumarski list*. Zagreb, 1936, č. 8, s. 413–428.

- TATIĆ, Alija. „Bilješke o Koraju i Tutnjevcu“. In: *Glasnik Zemaljskog muzeja*. Sarajevo, 1901, s. 443–450.
- TAFRO, Derviš. „Ko su bosansko-hercegovački muslimani“. In: *Gajretova predavanja*. 2. sv. Sarajevo, 193?, s. 11–27.
- TRUHELKA, Ćiro. „Bošnjaci i prvi srpski ustanak“. In: *Glasnik Zemaljskog muzeja*. Sarajevo: Zemaljska štamparija, 1918, 29 (1917), s. 245–296.
- TRUHELKA, Ćiro. „Historička podloga agrarnog pitanja u Bosni“. In: *Glasnik Zemaljskog muzeja*. Sarajevo: Zemaljska štamparija, 1915, s. 109–218.
- TRUHELKA, Ćiro. *O porijeklu bosanskih muslimana*. Sarajevo: Nova tiskara, 1934.
- UZUNIĆ, Essad-ef. „Nešto o gradu (kaštelu) sarajevskom“. In: *Glasnik Zemaljskog muzeja*. Sarajevo, 1890, s. 113–114.
- VUKIĆEVIĆ, Milenko M. *Znameniti Srbi muhamedanci*. Beograd, 1901.
- VUKIĆEVIĆ, Milenko M. *Znameniti Srbi muslomani*. Beograd, 1906.

Sekundární literatura: monografie, studie a sborníky

- ADANIR, Fikret. „Bosna-Hersek'te 'Müslüman' bir ulusun oluşumu: bir tarihyazımı tartışması“. In: *Osmanlı ve Balkanlar: Bir Tarihyazımı Tartışması*. İstanbul, 2011, s. 307–350.
- ADANIR, Fikret. „The Formation of a Muslim Nation in Bosnia-Herzegovina“. In: *The Ottomans and the Balkans: A Discussion of Historiography*. Leiden, 2002, s. 267–304.
- ADEMOVIĆ, Fadil. *Princ palikuća u Sarajevu (Provala Eugena Savojskog u Bosnu 1697.)*. Sarajevo: Rabic, 1997.
- AKSAKAL, Mustafa. „The Ottoman Proclamation of Jihad“. In: *Jihad and Islam in World War I*. Leiden: Leiden University Press, 2016, s. 53–70.
- ALIČIĆ, Ahmed S. *Pokret za autonomiju Bosne od 1831. do 1832*. Sarajevo: Orijentalni institut, 1996.
- ALIČIĆ, Ahmed. „Uredba o organizaciji vilajeta 1867. godine“. In: *Prilozi za orijentalnu filologiju*. Sarajevo: Orijentalni institut u Sarajevu, 1964, č. 12–13 (1962/1963), s. 219–235.
- ALIČIĆ, Ahmed S. *Uređenje bosanskog elajeta od 1789. do 1878. godine*. Sarajevo: Orijentalni institut, 1983.
- AMZI-ERDOĞDULAR, Leyla. *Afterlife of Empire: Muslim-Ottoman Relations in Habsburg Bosnia Herzegovina, 1878–1914*. [dizertace] Columbia University, 2013.
- ANDERSON, Benedict. *Představy společenství. Úvahy o původu a šíření nacionalismu*. Praha:

- Karolinum, 2008.
- BANDŽOVIĆ, Safet. *Deosmanizacija Balkana i Bošnjaci: ratovi i muhadžirska pribježišta (1876.–1923.)*. Sarajevo: vl. nákl., 2013.
- BANDŽOVIĆ, Safet. „Položaj i djelovanje bošnjačke emigracije iz BiH u Srbiji krajem XIX i početkom XX stoljeća“. In: *Almanah. Podgorica: Udruženje „Almanah“*. 2007, č. 37–38, s. 103–134.
- BANDŽOVIĆ, Safet. „Uzroci muhadžirskih pokreta iz Bosne i Hercegovine 1878–1912“. In: *Almanah. Podgorica: Udruženje „Almanah“*. 2010, č. 48–49, s. 89–128.
- BAVČIĆ, Uzeir. *Merhamet (1913–2003)*. Sarajevo: Merhamet, 2003.
- BEĆIĆ, Mehmed. „Austrougarska reforma pravosuđa i građanskog postupka u Bosni i Hercegovini“. In: *Godišnjak Pravnog fakulteta u Sarajevu*. Sarajevo: Pravni fakultet Univerziteta u Sarajevu, 2015, roč. 58 (2015), s. 107–123.
- BEĆIĆ, Mehmed. „Historijska i pravna osnovanost primjene Općeg građanskog zakonika u Bosni i Hercegovini nakon okupacije 1878. godine“. In: *Godišnjak Pravnog fakulteta u Sarajevu*. Sarajevo: Pravni fakultet Univerziteta u Sarajevu, 2011, roč. 54 (2011), s. 63–79.
- BEĆIĆ, Mehmed. „Novi pogled na transformaciju šerijatskih sudova u Bosni i Hercegovini: Da li je 1883. godine nametnut kolonijalni model primjene šerijatskog prava“. In: *Godišnjak Pravnog fakulteta u Sarajevu*. Sarajevo, 2017, roč. 60 (2017), s. 59–82.
- BESAROVIĆ, Risto. *Iz kulturnog života u Sarajevu pod austrougarskom upravom*. Sarajevo: Veselin Masleša, 1974.
- BESAROVIĆ, Risto. *Kulturni razvitak Bosne i Hercegovine (1878–1918)*. Sarajevo: Akademija nauka i umjetnosti Bosne i Hercegovine, 1987.
- BIŠČEVIĆ, Vedad. *Bosanski namjesnici Osmanskog doba (1463–1878)*. Sarajevo: Connectum, 2006.
- BLUMI, Isa. *Ottoman Refugees, 1878–1939: Migration in a Post-imperial World*. London: Bloomsbury, 2013.
- BOGIĆEVIĆ, Vojislav. *Emigracije muslimana Bosne i Hercegovine u Tursku u doba austrougarske vladavine 1878.–1918. god.* Sarajevo, 1950, s. 175–188.
- BOGIĆEVIĆ, Vojislav. *Pismenost u Bosni i Hercegovini*. Sarajevo: Veselin Masleša, 1975.
- BOJIĆ, Mehmedalija. „Svrgavanje turske vlasti i odbrambeni rat Bosne i Hercegovine protiv austrougarske invazije 1878. godine“. In: *Naučni skup: Otpor austrougarskoj okupaciji 1878. godine u Bosni i Hercegovini* [23. i 24. oktobra 1978]. Sarajevo, 1979, s. 71–94.

- BOŠNJAK, Jelena. „Porijeklo ideje kurijalnog izbornog sustava po izbornom redu 1910“. In: *Zbornik radova: Naučni skup Ustavno pravni razvoj Bosne i Hercegovine (1910.–2010.)*, Tuzla, 2010. godine. Tuzla: Univerzitet, 2011, s. 137–146.
- BOUGAREL, Xavier. *Survivre aux empires. Islam, identité nationale et allégeances politiques en Bosnie-Herzégovine*. Paris: Karthala, 2015.
- BULJINA, Harun. *Empire, Nation, and the Islamic World: Bosnian Muslim Reformists between the Habsburg and Ottoman Empires, 1901–1914*. [dizertace] Columbia University, 2019.
- BUTUROVIĆ, Đenana. *Bosanskomuslimanska usmena epika*. Sarajevo: Svjetlost, 1992.
- BUTUROVIĆ, Đenana. *Studija o Hörmannovoj zbirci muslimanskih narodnih pjesama*. Sarajevo: Svjetlost, 1976.
- ĆOŠKOVIĆ, Pejo. *Crkva bosanska u XV. stoljeću*. Sarajevo: Institut za istoriju, 2005.
- ĆURIĆ, Hajrudin. „Jedan prilog istoriji sokolstva među muslimanima u Bosni i Hercegovini“. In: *Gajret: kalendar za godinu 1938*. Sarajevo: Štamparija Bosanska pošta Josip Bretler i dr., 1937.
- ĆURIĆ, Hajrudin. *Muslimansko školstvo u Bosni i Hercegovini do 1918. godine*. Sarajevo: Veselin Masleša, 1983.
- ĆURIĆ, Hajrudin. „Trideset godina rada Sokolske župe u Sarajevu 1909–1939“. In: *Gajret: kalendar za godinu 1941*. Sarajevo: Štamparija Bosanska pošta Josip Bretler i dr., 1940.
- DEDIJER, Vladimir. *Sarajevo 1914*. Beograd: Prosveta, 1966.
- DONIA, Robert J. *Islam Under the Double Eagle: The Muslims of Bosnia and Hercegovina, 1878–1914*. New York: Columbia University Press, 1981.
- DONIA, Robert J. *Sarajevo: A Biography*. London: Hurst & Company, 2006.
- DURMIŠEVIĆ, Enes. „Šerijatski sudovi u Bosni u drugoj polovini XIX stoljeća“. In: *Anali Pravnog fakulteta Univerziteta u Zenici*. Zenica: Pravni fakultet Univerziteta u Zenici, 2013, roč. 6, č. 12, s. 75–89.
- DURMIŠEVIĆ, Enes. *Uspostava i pravni položaj Rijasete Islamske zajednice u Bosni i Hercegovini 1882–1899*. Sarajevo: Magistrat, 2002.
- DŽAJA, Srećko M. *Bosnien-Herzegowina in der österreichisch-ungarischen Epoche (1878–1918): die Intelligentsia zwischen Tradition und Ideologie*. München: Oldenbourg, 1994.
- DŽAJA, Srećko M. *Konfessionalität und Nationalität Bosniens und der Herzegowina: Voremanzipatorische Phase 1463–1804*. München: R. Oldenbourg, 1984.
- EFENDIĆ, Fehim. „O islamizaciji“. In: *Gajret: kalendar za 1941. godinu*. Sarajevo, 1940, s. 64–

78.

EFENDIĆ, Nirha. *Bošnjačka usmena lirika: kulturnohistorijski okviri geneze i poetička obilježja*.

Sarajevo: Slavistički komitet, Zemaljski muzej Bosne i Hercegovine, 2015.

EKMEČIĆ, Milorad. „Istorijski značaj ustanka u Bosni i Hercegovini 1875–1878“. In:

Međunarodni naučni skup povodom 100-godišnjice ustanaka u Bosni i Hercegovini, drugim balkanskim zemljama i istočnoj krizi 1875–1878. Sarajevo: Akademija nauka i umjetnosti Bosne i Hercegovine, 1977.

EKMEČIĆ, Milorad. *Stvaranje Jugoslavije: 1790–1918. Knjiga 2*. Beograd: Prosveta, 1989.

EKMEČIĆ, Milorad. *Ustanak u Bosni 1875–1878*. Sarajevo: Veselin Masleša, 1973.

EKMEČIĆ, Milorad. „Ustanak u Hercegovini 1882. i istorijske pouke“. In: *Radovi iz istorije Bosne i Hercegovine XIX veka*. Beograd: BIGZ, 1997, s. 283–347.

ERIKSEN, Thomas Hylland. *Etnicita a nacionalismus: antropologické perspektivy*. Praha: Sociologické nakladatelství, 2012.

Fenomen „krstjani“ u srednjovjekovnoj Bosni i Humu: zbornik radova. Sarajevo: Institut za istoriju; Zagreb: Hrvatski institut za povijest, 2005.

FILIPOVIĆ, Nedim. „Odžakluk timari u Bosni i Hercegovini“. In: *Prilozi za orijentalnu filologiju i istoriju jugoslovenskih naroda pod turskom vladavinom*. Sarajevo: Orijentalni institut u Sarajevu, 1955, roč. 5 (1954/1955), s. 251–273.

FILIPOVIĆ, Nedim. „Vlasi i uspostava timarskog sistema u Hercegovini“. In: *Godišnjak*. Sarajevo: Akademija nauka i umjetnosti Bosne i Hercegovine, 1971, s. 127–222.

GELEZ, Philippe. „Vjerska preobraćenja u Bosni i Hercegovini (c. 1800–1918)“. In: *Historijska traganja*. Sarajevo: institut za istoriju, 2008, č. 2, s. 17–75.

GELLNER, Arnošt. *Nacionalismus*. Brno: Centrum pro studium demokracie a kultury, 2003.

GELLNER, Arnošt. *Národy a nacionalismus*. Praha: Josef Hříbal, 1993.

GELLNER, Ernest. *Nations and nationalism*. Oxford: Blackwell, 1983.

GIDDENS, Anthony. *Důsledky modernity*. Praha: Sociologické nakladatelství, 2003.

GRIJAK, Zoran. „Predstavka episkopata Vrhbosanske metropolije iz 1903. godine u svjetlu austrougarske vjerske politike u Bosni i Hercegovini“. In: *Croatica Christiana periodica*. Zagreb: Katolički bogoslovni fakultet, 2008, roč. 32, č. 62, s. 78.

GROSS, Mirjana. „Hrvatska Politika u Bosni i Hercegovini 1878–1914“. In: *Historijski zbornik*. Zagreb: Povijesno društvo Hrvatske, 1968, roč. 19–20 (1966/1967), s. 9–68.

GROSS, Mirjana. „Nacionalne ideje studentske omladine u Hrvatskoj uoči I svjetskog rata“. In:

- Historijski zbornik*. Zagreb: Povijesno društvo Hrvatske, 1971, roč. 21–22 (1968/1969), s. 75–143.
- GROSS, Mirjana. *Povijest pravaške ideologije*. Zagreb: Institut za hrvatsku povijest, 1973.
- HADŽIBEGIĆ, Hamid. *Glavarina u Osmanskoj državi*. Sarajevo: Orijentalni institut, 1966.
- HADŽIBEGOVIĆ, Ilijas. *Bosanskohercegovački gradovi na razmeđu 19. i 20. stoljeća*. Sarajevo: Institut za istoriju, 2004.
- HADŽIBEGOVIĆ, Ilijas. „O privrednim prilikama u Bosni i Hercegovini posljednjih decenija osmanske vladavine“. In: *Prilozi za istoriju*. Sarajevo: Institut za istoriju, 1977, roč. 13, č. 13, s. 97–131.
- HADŽIBEGOVIĆ, Ilijas. *Postanak radničke klase u Bosni i Hercegovini i njen razvoj do 1914. godine*. Sarajevo: Svjetlost, 1980.
- HADŽIJAHIC, Muhamed. „Bune i ustanak u Bosni sredinom XVIII stoljeća“. In: *Historijski zbornik*. Zagreb: Povijesno društvo Hrvatske, 1982, roč. 33–34 (1980/1981), s. 99–137.
- HADŽIJAHIC, Muhamed. „Bračne ustanove u bosanskih muslimana prije 1946“. godine. In: *Prilozi za orijentalnu filologiju*. Sarajevo: Orijentalni Institut u Sarajevu, 1981, roč. 31, s. 155–168.
- HADŽIJAHIC, Muhamed. *Od tradicije do identiteta*. Sarajevo: Svjetlost, 1974.
- HADŽIJAHIC, Muhamed. *Porijeklo bosanskih Muslimana*. Sarajevo: Bosna, 1990.
- HADŽIOSMANOVIĆ, Lamija. *Bibliografija Prve muslimanske nakladne knjižare i štamparije (Muhameda Bekira Kalajdžića)*. Sarajevo: Udruženje Ilmije u S. R. Bosni i Hercegovini, 1967.
- HAJDARPAŠIĆ (v textu HAJDARPASIC), Edin. *Whose Bosnia? Nationalism and Political Imagination in the Balkans, 1840–1914*. Ithaca: Cornell University Press, 2015.
- HASANOVIĆ, Avdija. „Muallim – alhamijado časopis muslimansko-muallimsko-imamskog društva“. In: *Novi Muallim*. Sarajevo: Udruženje ilmijje Islamske zajednice u Bosni i Hercegovini, 2010, roč. 11, č. 44, s. 20–29.
- HASANOVIĆ, Avdija. „Uloga časopisa „Tarik“ u vjersko-prosvjetnom i kulturnom životu Bošnjaka/Muslimana“. In: *Znakovi vremena*. Sarajevo: Naučnoistraživački institut „Ibn Sina“, 2010, roč. 13, č. 48–49, s. 208–227.
- HASANOVIĆ, Bilal. „Prva islamska prosvjetna anketa (1910–1911)“. In: *Zbornik radova nastavnika Akademije*. Zenica: Islamska pedagoška akademija u Zenici, 2001, roč. 2, č. 2, s. 167–177.
- HLADKÝ, Ladislav. *Bosenská otázka v 19. a 20. století*. Brno: Masarykova univerzita, 2005.

- HLADKÝ, Ladislav. „Bosenská otázka za první světové války (1914–1918)“. In: *Slovanský přehled*. Praha: Historický ústav AV ČR, 2001, s. 385–399.
- HLADKÝ, Ladislav. „Bosenští Muslimové (Bosňáci) – proces vzniku národa“. In: *Historický obzor*. Praha: Aleš Skřivan, č. 5–6, 1997, s. 112–118.
- HLADKÝ, Ladislav. *Bosna a Hercegovina: historie nešťastné země*. Brno: Doplněk, 1996.
- HLADKÝ, Ladislav. „Bosna a Hercegovina – objekt zájmu rakousko-uherské a jihoslovanské politiky (1878–1914)“. In: *Slovanský přehled*. Praha: Historický ústav AV ČR, 2001, s. 269–296.
- HLADKÝ, Ladislav. „Od konfesí k národům. Politické a národnostní poměry v Bosně a Hercegovině v letech 1878–1908“. In: *Slovanský přehled*. Praha: Historický ústav AV ČR, 2004, č. 1, s. 1–28.
- HLADKÝ, Ladislav. „Od konfesí k národům. Politické a národnostní poměry v Bosně a Hercegovině v letech 1908–1914“. In: *Slovanský přehled*. Praha: Historický ústav AV ČR, 2004, č. 3, s. 345–364.
- HOARE, Marko Attila. *The History of Bosnia: From the Middle Ages to the Present Day*. London, 2007.
- HOBBSAWM, Eric. *Národy a nacionalismus od roku 1780: program, mýtus, realita*. Brno: Centrum pro studium demokracie a kultury, 2000.
- HOBBSAWM, Eric – RANGER, Terence (edd.). *The Invention of Tradition*. Cambridge: Cambridge University Press, 1983.
- HODŽIĆ, Šaban. „Migracije muslimanskog stanovništva iz Srbije u sjeveroistočnu Bosnu između 1788–1862. godine“. In: *Članci i građa za kulturnu istoriju Istočne Bosne*. Knjiga 2. Tuzla: Zavičajni muzej u Tuzli, 1958, s. 65–143.
- HROCH, Miroslav. *Národy nejsou dílem náhody: Příčiny a předpoklady utváření moderních evropských národů*. Praha: Sociologické nakladatelství, 2009.
- HUKOVIĆ, Suada. „Potreba za savremenijom školom“. In: *Prosvjetni list*. Sarajevo: Prosvjetni list, č. 949, 2008, s. 32–34 a 2008, 950, s. 32–34.
- HUKOVIĆ, Suada. „Škola koja je za svoje vrijeme značila mnogo“. In: *Prosvjetni list*. Sarajevo: Prosvjetni list, č. 950–951, 2008, s. 32–34.
- IBRAHIMAGIĆ, Omer a kol. „Prvi diplomirani liječnik iz Bosne i Hercegovine“. In: *Medicus*. Zagreb: Pliva Hrvatska d.o.o., 2001, č. 1, s. 121–123.
- İÇDUYGU, Ahmet – SERT, Deniz. „The Changing Waves of Migration from the Balkans to

- Turkey: A Historical Account". In: *Migration in the Southern Balkans: From Ottoman Territory to Globalized Nation States*. Dordrecht, 2015, s. 85–104.
- Ilija Garašanin (1812–1874). *Zbornik radova sa međunarodnog naučnog skupa održanog 9. i 10. decembra 1987. povodom 175. godišnjice rođenja*. Beograd: Srpska akademija nauka i umetnosti, 1991.
- IMAMOVIĆ, Enver a kol. *Bosna i Hercegovina od najstarijih vremena do kraja Drugog svjetskog rata*. Sarajevo: Bosanski kulturni centar, 1998.
- IMAMOVIĆ, Mustafa. *Pravni položaj i unutrašnjopolitički razvitak Bosne i Hercegovine od 1878. do 1914*. Sarajevo: Svjetlost, 1976.
- IMAMOVIĆ, Mustafa. *Historija Bošnjaka*. Sarajevo: Bošnjačka zajednica kulture „Preporod“, 1997.
- JAGODIĆ, Miloš. *Novi krajevi Srbije (1912–1915)*. Beograd: Filozofski fakultet, 2013.
- JAGODIĆ, Miloš. „The Emigration of Muslims from the New Serbian Regions 1877/1878“. In: *Balkanologie*. Paris: Association française d'études sur les Balkans, 1998, 2. sv., č. 2, s. 99–121.
- JAHIĆ, Adnan. „O imenovanju Džemaludina Čauševića za reisul-ulemu 1913. godine“. In: *Prilozi*. Sarajevo: Institut za istoriju, 2012, č. 41, s. 59–78.
- JAHIĆ, Adnan. „Usponi i padovi zagonetnog Mostarca – skica za biografiju Šerifa Arnautovića“. In: *Arhivska praksa*. Tuzla: Arhiv Tuzlanskog kantona, 2015, s. 455–470.
- Jezik u Bosni i Hercegovini*. Sarajevo: Institut za jezik; Oslo: Institut za istočnoevropske i orijentalne studije, 2005.
- JUZBAŠIĆ, Dževad. „Aneksija i problemi donošenja Zemaljskog ustava (štatuta) za Bosnu i Hercegovinu“. In: *Godišnjak*. Sarajevo: Akademija nauka i umjetnosti Bosne i Hercegovine, 2009, s. 183–228.
- JUZBAŠIĆ, Dževad. „Austrougarsko Zajedničko ministarstvo i upravljanje Bosnom i Hercegovinom nakon aneksije (Državnopravni aspekt)“. In: *Politika i privreda u Bosni i Hercegovini pod austrougarskom upravom*. Sarajevo, 2002, s. 247–265.
- JUZBAŠIĆ, Dževad. *Nacionalno-politički odnosi u bosanskohercegovačkom Saboru i jezičko pitanje (1910–1914)*. Sarajevo: Akademija nauka i umjetnosti Bosne i Hercegovine, 1999.
- JUZBAŠIĆ, Dževad. „O nastanku paralelnog austrijskog i ugarskog zakona o upravljanju Bosnom i Hercegovinom iz 1880. godine“. In: *Radovi XXXII*. Sarajevo: Akademija nauka i umjetnosti Bosne i Hercegovine, Odjeljenje društvenih nauka, 1967, kniha 11, s. 163–193.

- JUZBAŠIĆ, Dževad. *Politika i privreda u Bosni i Hercegovini pod austrougarskom upravom*. Sarajevo: Akademija nauka i umjetnosti Bosne i Hercegovine, 2002.
- KAMBEROVIĆ, Husnija. *Begovski zemljišni posjedi u Bosni i Hercegovini od 1878. do 1918. godine*. Zagreb: Hrvatski institut za povijest; Sarajevo: Institut za istoriju, 2003.
- KAMBEROVIĆ, Husnija. „Stajališta muslimanske elite prema hrvatskim i srpskim političkim programima i njihovim nosiocima“. In: *Bošnjačka pismohrana*. Zagreb: Bošnjačka nacionalna zajednica Hrvatske, č. 23–26 2007/2008, s. 58–64.
- KAMBEROVIĆ, Husnija. „Zemljišni posjedi obitelji Fadilpašić – Prilog historiji bosanskih begova“. In: *Radovi*. Zagreb: Zavod za hrvatsku povijest Filozofskoga fakulteta Sveučilišta u Zagrebu, 1997, č. 30, s. 175–183.
- KAPIDŽIĆ, Hamdija. „Agrarno pitanje u Bosni i Hercegovini za vrijeme austrougarske uprave (1878–1918)“. In: *Godišnjak Društva istoričara Bosne i Hercegovine*. Sarajevo: Društvo istoričara Bosne i Hercegovine, 1973, roč. 16 (1970/1971), s. 71–96.
- KAPIDŽIĆ, Hamdija. *Hercegovачki ustanak 1882. godine*. Sarajevo: Veselin Masleša, 1973.
- KARČIĆ, Fikret. „Džihad fetva u Bosni i Hercegovini“. In: *Godišnjak Pravnog fakulteta u Sarajevu*. Sarajevo: Pravni fakultet Univerziteta u Sarajevu, 2012, roč. 55 (2012), s. 305–318.
- KARČIĆ, Fikret. „Jedna važna fetva o pitanju iseljavanja bosanskih muslimana u vrijeme austrougarske uprave“. In: *Studije o šerijatskom pravu i institucijama*. Sarajevo: El-Kalem, 2011, s. 132–144.
- KARČIĆ, Fikret. „Opšti građanski zakonik u Bosni i Hercegovini: kodifikacija kao sredstvo transformacije pravnog sistema. In: *Zbornik Pravnog fakulteta u Zagrebu*. Zagreb: Pravni fakultet u Zagrebu, 2013, roč. 63, č. 5–6, s. 1027–1036.
- KARČIĆ, Fikret. „Osmanski krivični zakonik iz 1858. i njegova primjena u BiH“. In: *Godišnjak Pravnog fakulteta u Sarajevu*. Sarajevo: Pravni fakultet Univerziteta u Sarajevu, 2015, roč. 58 (2015), s. 295–304.
- KARIĆ, Enes. „Muḥammad Rašid Riḍā (1865.–1935.) i tematiziranje Bosne i Hercegovine i Balkana u časopisu „Al-Manār“ (1898.–1935.)“. In: *Godišnjak 2009*. Sarajevo: Bošnjačka zajednica kulture „Preporod“, 2010, s. 223–238.
- KARPAT, Kemal H. „The Migration of the Bosnian Muslims to the Ottoman State 1878–1914: An Account based on Turkish Sources“. In: *Ottoman Bosnia: A History in Peril*. Madison, 2004, s. 121–140.

- KASUMOVIĆ, Amila. *Austrougarska trgovinska politika u Bosni i Hercegovini 1878–1914*. Sarajevo: Udruženje za modernu historiju, 2016.
- KASUMOVIĆ, Amila. „Modaliteti eksterne kolonizacije u Bosni 1890–1914“. In: *Prilozi*. Sarajevo: Institut za istoriju, 2009, č. 8, s. 81–120.
- KASUMOVIĆ, Amila. „Zemaljska pripadnost stanovnika Bosne i Hercegovine u prvim godinama austrougarske uprave“. In: *Historijska traganja*. Sarajevo: Institut za istoriju, 2010, č. 6, s. 9–34.
- KEMURA, Ibrahim. „Proglas muslimanske akademske omladine u Beču“. In: *Prilozi za istoriju*. Sarajevo: Institut za istoriju, 1977, roč. 13, č. 13, s. 334–345.
- KEMURA, Ibrahim. *Uloga „Gajreta“ u društvenom životu Muslimana Bosne i Hercegovine (1903–1941)*. Sarajevo: Veselin Masleša, 1986.
- KOLANOVIĆ, Nada Kisić. „Ademaga Mešić i hrvatska nacionalna ideja 1895.–1918. godine“. In: *Časopis za suvremenu povijest*. Zagreb: Hrvatski institut za povijest, 2008, roč. 40, č. 3, s. 1119–1140.
- KOLAR-DIMITRIJEVIĆ, Mira. „Prilog poznavanju života Koste Hörmanna, upravnika, muzealca, folkloriste i publiciste u Sarajevu od 1880. do 1913. godine“. In: *Spomenica Ibrahima Karabegovića*. Sarajevo: Institut za istoriju, 2013, s. 157–177.
- KOŽAR, Azem. „Aneksionistička funkcija kolonizacije stranaca“. In: *Bosna i Hercegovina u 19. i 20. stoljeću*. Tuzla: Društvo historičara, Arhiv Tuzlanskog kantona, 2010, s. 55–70.
- KRALJAČIĆ, Tomislav. „Iseljavanje muslimana iz Bosne i Hercegovine u Albaniju za vrijeme austrougarske uprave“. In: *Stanovništvo slovenskog porijekla u Albaniji – Zbornik radova sa međunarodnog naučnog skupa održanog na Cetinju 21, 22. i 23. juna 1990. godine*. Titograd: Istorijski institut SR Crne Gore, 1991, s. 585–590.
- KRALJAČIĆ, Tomislav. *Kalajev režim u Bosni i Hercegovini (1882–1903)*. Sarajevo: Veselin Masleša, 1987.
- KRALJAČIĆ. „Tomislav Kolonizacija stranih seljaka u Bosnu i Hercegovinu za vrijeme austrougarske uprave“. In: *Istoriski časopis*. Beograd: Istoriski institut SAN, 1989, s. 111–124.
- KREŠEVLJAKOVIĆ, Hamdija. „Kapetanije u Bosni i Hercegovini“. In: *Izabrana djela I*. Sarajevo: Veselin Masleša, 1991.
- KREŠEVLJAKOVIĆ, Hamdija. „Muhamed Enveri ef. Kadić“. In: *Narodna uzdanica: kalendar za godinu 1933*. Sarajevo: Muslimansko kulturno društvo „Narodna uzdanica“, 1932, s. 108–

- KREŠEVLJAKOVIĆ, Hamdija. *Sarajevo za vrijeme austrougarske uprave (1878–1818)*. Sarajevo: Arhiv grada Sarajeva, 1969.
- KRUŠEVAC, Todor. *Bosansko-hercegovački listovi u XIX veku*. Sarajevo: Veselin Masleša, 1978.
- KRUŠEVAC, Todor. *Sarajevo pod austrougarskom upravom*. Sarajevo: Muzej grada Sarajeva, 1960.
- KRŽIŽEK, Jurij. „Annexion de la Bosnie et Herzegovine“. In: *Historica IX*. Praha, 1964, s. 135–203.
- KUDELIĆ, Zlatko. „Vjerske konverzije u Bosni i Hercegovini s kraja 19. i početkom 20. stoljeća u svjetlu nepoznatog arhivskog gradiva“. In: *Croatica Christiana periodica*. Zagreb: Kršćanska sadašnjost, 2011, roč. 35, č. 68, s. 87–111.
- KUJOVIĆ, Mina. „Muslimanska osnovna i viša djevojačka škola sa produženim tečajem (1894–1925)“. In: *Novi Muallim*. Sarajevo: Udruženje ilmijje Islamske zajednice u Bosni i Hercegovini, 2010, roč. 11, č. 41, s. 72–79.
- MALCOLM, Noel. *Bosnia: A Short History*. New York: New York University Press, 1994.
- MANJGO, Meho. „O imenovanju hafiza Sulejman-ef. Šarca za reisu-l-ulemu u Bosni i Hercegovini“. In: *Anali Gazi Husrev-begove biblioteke*. Sarajevo, 2019, s. 123–136.
- MARJANOVIĆ, Damir a kol. „The Peopling of Modern Bosnia-Herzegovina: Y-chromosome Haplogroups in the Three Main Ethnic Groups“. In: *Annals of Human Genetics*. London–New York: Cambridge University Press, 2005, roč. 69, č. 6, s. 757–763.
- MATIJEVIĆ, Zlatko. „Nekoliko primjera nacionalnog i političkoga posvajanja crkve bosanske u srpsko/srbijanskoj i muslimansko/bošnjačkoj historiografiji (i publicistici) XIX. i XX. stoljeća (od Petranovića do interneta)“. In: *Fenomen „krstjani“ u srednjovjekovnoj Bosni i Humu*. Sarajevo: Institut za istoriju; Zagreb: Hrvatski institut za povijest, 2005, s. 335–350.
- MEMIJA, Minka. *Bosanski vjesnici: počeci štampe u Bosni i Hercegovini*. Sarajevo: El-Kalem, 1996.
- MIHALJEVIĆ, Josip. „Odnos Stranke prava prema okupaciji Bosne i Hercegovine 1878. i 1879. godine u listu „Sloboda““. In: *Bosna franciscana*. Sarajevo: Franjevačka teologija Sarajevo, 2008, č. 28, s. 127–149.
- MIKIĆ, Đorđe. *Austrougarska ratna politika u Bosni i Hercegovini 1914–1918*. Banja Luka: Nezavisni univerzitet, 2011.
- MOAČANIN, Nenad. „Stanovništvo Bosanskog ejaleta u 18. stoljeću prema popisima glavarine“. In: *Rad HAZU*. Zagreb: HAZU, 2013, č. 516, s. 93–119.

- MUJIĆ, Muhamed A. „Položaj cigana u jugoslovenskim zemljama pod osmanskom vlašću“. In: *Prilozi za orijentalnu filologiju*. Sarajevo, 1953, roč. 3–4, s. 137–193.
- MUTAPČIĆ, Edin. „Pravno-historijski kontekst agrarne reforme u BiH poslije Prvog svjetskog rata“. In: *Tranzicija*. Tuzla: Ekonomski institut Tuzla, 2011, roč 13, č. 27, 143–156.
- Naseljavanje muhadžira iz Srbije u Bosnu: zbornik radova sa okruglog stola „150 godina od naseljavanja muhadžira iz Srbije u Bosnu“, održanog u Bosanskom Šamcu 4. 7. 2012. godine*. Sarajevo: Orijentalni institut, Institut za istoriju, 2012.
- Naučni skup: „Širenje islama i islamska kultura u bosanskom ejaletu“*. Sarajevo: Orijentalni institut u Sarajevu, 1991.
- NOVÁK, Petr. „Anexe Bosny a Hercegoviny očima Osmanů“. In: *Bosna 1878–2008*. Ústí nad Labem, 2009, s. 79–108.
- NOVÁK, Petr. „Osmanská říše a otázka Bosny a Hercegoviny v letech 1878–1879“. In: *Slovanský přehled*. Praha, 2010, č. 5, s. 523–573.
- OKEY, Robin. *Taming Balkan Nationalism. The Habsburg 'Civilizing Mission' in Bosnia, 1878–1914*. New York: Oxford University Press Inc., 2007.
- OVČINA, Ismet. *Bosna i Bošnjaci u hrvatskoj politici (1878.–1914.)*. Sarajevo: DES, 2004.
- PAJIĆ Milenko. *Sarajevski gradonačelnici: 1878.–1998*. Sarajevo: Večernje novine, 1998.
- PAPIĆ, Mitar. „O srpskohrvatskom jeziku i pravopisu u Bosni i Hercegovini u periodu austrougarske okupacije (1878–1918)“. In: *Književni jezik u Bosni i Hercegovini od Vuka Karadžića do kraja austrougarske vladavine*. München 1991, s. 60–84.
- PAPIĆ, Mitar. *Školstvo u Bosni i Hercegovini za vrijeme austro-ugarske okupacije (1878–1918)*. Sarajevo: Veselin Masleša, 1972.
- PAPIĆ, Mitar. *Tragom kulturnog nasljeđa*. Sarajevo: Svjetlost, 1976.
- PEJANOVIĆ, Đorđe. *Stanovništvo Bosne i Hercegovine*. Beograd: Naučna knjiga, 1955.
- PEKESEN, Berna. *Expulsion and Emigration of the Muslims from the Balkans*. European History Online (EGO). Mainz: Leibniz Institute of European History (IEG), 2012-03-07. Dostupné z: <http://www.ieg-ego.eu/pekesenb-2011-en> [28. 6. 2020].
- PELIDIJA, Enes. *Banjalučki boj iz 1737: uzroci i posljedice*. Sarajevo: El-Kalem, 2003.
- PELIDIJA, Enes. *Bosanski ejalet od Karlovačkog do Požarevačkog mira: 1699–1718*. Sarajevo: Veselin Masleša, 1989.
- PINSON, Mark (ed.). *The Muslims of Bosnia-Herzegovina*. Cambridge, Mass.: Harvard University Center for Middle Eastern Studies, 1993.

- POPOVIĆ, Vasilj. *Agrarno pitanje u Bosni i turski neredi: za vreme reformnog režima Abdul-Medžida (1839–1861)*. Beograd: Srpska akademija nauka, 1949.
- PURIVATRA, Atif. *Jugoslovenska muslimanska organizacija u političkom životu Kraljevine SHS*. Sarajevo: vl. nákl., 1971; rozš. Sarajevo: Svjetlost, 1974.
- PURIVATRA, Atif. *Nacionalni i politički razvitak Muslimana*. Sarajevo: Svjetlost, 1969.
- RADUŠIĆ, Edin. „Odnos vlasti i domaćih političkih snaga prema stranim naseljenicima i naseljenicima izbjeglim povratnicima u Bosnu i Hercegovinu u kontekstu borbe za zemlju u prvom ustavnom periodu: 1910–1914“. In: *The Shared History: The Faith of Refugees and Emigrants from the Territory of Former Yugoslavia*. Salzburg: Institute for Historical Justice and Reconciliation. Novi Sad: Centar za istoriju, demokratiju i pomirenje; Sremska Kamenica: Fakultet za evropske pravno-političke studije, 2008, s. 179–191.
- RAMIĆ, Jusuf. „Naši prijevodi Kur’ana urađeni posredstvom drugih jezika“. In: *Glasnik Rijaset Islamske zajednice u Bosni i Hercegovini*. Sarajevo: Rijaset Islamske zajednice u Bosni i Hercegovini, 11–12/2008, s. 1061–1083.
- RIZVIĆ, Muhsin. *Behar. Književnoistorijska monografija*. Sarajevo: Svjetlost, 1971.
- RIZVIĆ, Muhsin. *Bosansko-muslimanska književnost u doba preporoda (1887–1918)*. Sarajevo: Mešihat Islamske vjerske zajednice Bosne i Hercegovine, 1990.
- SERBESTOĞLU, İbrahim. „Yunanistan’da Geçiş Sürecinde Tesalya Müslümanlarının Durumu“. In: *Bellefen*. Ankara, 2014, roč. 78, č. 283, s. 1075–1098.
- SCHMITT, Bernadotte Everly. *The Annexation of Bosnia, 1908–1909*. Cambridge: University Press, 1937.
- SMITH, Anthony D. *Ethno-symbolism and Nationalism: a Cultural Approach*. London: Routledge, 2009.
- SMITH, Anthony D. *National Identity*. London: Penguin, 1991.
- SOLAK, Edina. „Jezik u Bosni prije tanzimatskih reformi“. In: *Zbornik radova Pedagoškog fakulteta u Zenici*. Zenica: Pedagoški fakultet u Zenici, 2011, roč. 9, s. 115–130.
- SOMEL, Selçuk Akşin. *The Modernization of Public Education in the Ottoman Empire 1839–1908: Islamization, Autocracy and Discipline*. Leiden: Brill, 2001, s. 83–89.
- SOTIROVIĆ, Vladislav B. *Lingvistički model definisanja srpske nacije Vuka Stefanovića Karadžića i projekat Ilije Garašanina o stvaranju lingvistički određene države Srba*. Vilnius: vl. nákl., 2006.
- SPAHIĆ, Mustafa – LAVIĆ, Osman. *Reis Mehmed Teufik efendija Azabagić*. Sarajevo: Dobra

- knjiga, 2013.
- SPAHO, Fehim. „Šeriatska sudačka škola“. In: *Narodna uzdanica: kalendar za godinu 1934*. Sarajevo: Muslimansko kulturno društvo „Narodna uzdanica“, 1933, s. 55–65.
- SPAHO, Mehmed. „Izborni falzifikati prije rata“. In: *Narodna uzdanica: kalendar za godinu 1935*. Sarajevo: Muslimansko kulturno društvo „Narodna uzdanica“, 1934, s. 43–56.
- SPARKS, Mary. *The Development of Austro-Hungarian Sarajevo, 1878–1918: An Urban History*. London: Bloomsbury Academic, 2014.
- Spomenica dvadesetipetogodišnjice „Gajreta“*. Sarajevo: Glavni odbor Gajreta, 1928.
- Spomenica o 20-godišnjici postojanja Udruženja ilmije u SR Bosni i Hercegovini*. Sarajevo: Preporod, 1971.
- Spomenica šeriatske sudačke škole u Sarajevu*. Sarajevo: Islamska dionička štamparija, 1937.
- STANČIĆ, Ljiljana. „Jezička politika i nominacija jezika u Bosni i Hercegovini za vrijeme austrougarske uprave“. In: *Književni jezik u Bosni i Hercegovini od Vuka Karadžića do kraja austrougarske vladavine*. München: Slavica Verlag, 1991, s. 99–119.
- STEHLÍK, Petr. „Bosna a Hercegovina v ideologii chorvatských ustašovců“. In: *Bosna 1878–2008*. Ústí nad Labem, 2009, s. 151–162.
- STEHLÍK, Petr. *Bosna v chorvatských národně-integračních ideologiích 19. století*. Brno: Masarykova univerzita, 2013.
- STEHLÍK, Petr. „Bosna v původní pravašské ideologii Ante Starčevića a Eugena Kvaternika“. In: *Slovanský přehled*. Praha: Historický ústav AV ČR, 2011, č. 5, s. 547–580.
- STEHLÍK, Petr. „Bosna, Zach a Garašaninovo Načertanije: k některým aspektům programu srbské národní politiky z r. 1844“. In: *Prolínání slovanských prostředí*. Červený Kostelec–Praha: Pavel Mervart, 2012. s. 49–58.
- STEHLÍK, Petr. „„Srbové všichni a všude“: Karadžićova jazyková definice srbsství jako východisko srbského nacionalismu“. In: *Výuka jihoslovanských jazyků a literatur v dnešní Evropě*. Brno: Jan Sojnek–Galium, 2015. s. 29–34.
- SUĆESKA, Avdo. *Ajani. Prilog izučavanju lokalne vlasti u našim zemljama za vrijeme Turaka*. Sarajevo: Naučno društvo SR Bosne i Hercegovine, 1965.
- SUĆESKA, Avdo. „Bune seljaka Muslimana u Bosni u XVII i XVIII stoljeću“. In: *Zbornik radova*. Knjiga 1. Beograd: Istorijski institut u Beogradu, 1976, s. 69–100.
- SUĆESKA, Avdo. „O nastanku čifluka u našim zemljama“. In: *Godišnjak Društva istoričara Bosne i Hercegovine*. Sarajevo: Društvo istoričara Bosne i Hercegovine, 1967, roč. 16 (1965), s. 37–

57.

- SUĆESKA, Avdo. „O socijalnim i političkim pokretima bosanskih Muslimana u 18. stoljeću“. In: *Pregled*. Sarajevo: Univerzitet u Sarajevu, 1984, č. 5, s. 523–536.
- ŠABANOVIĆ, Hazim. *Bosanski pašaluk: postanak i upravna podjela*. Sarajevo: Svjetlost, 1982.
- ŠABOTIĆ, Izet. *Agrarne prilike u bosanskom ejaletu (1839.–1878.)*. Tuzla, 2013.
- ŠAKIĆ, Vedad, ŠATROVIĆ, Edin, KRKALIĆ, Lejla. „Ali Riza Kreševljaković, prvi bosanski veterinar“. In: *Veterinaria*. Sarajevo: Veterinarski fakultet Univerziteta u Sarajevu, 2016, roč. 65, č. 2, s. 49–53.
- ŠATOR, Muhamed. *Bosanski/hrvatski/srpski jezik u BiH do 1914*. Mostar: Fakultet humanističkih nauka, 2004, s. 84–88.
- ŠEHIĆ, Nusret. *Autonomni pokret Muslimana za vrijeme austrougarske uprave u Bosni i Hercegovini*. Sarajevo: Svjetlost, 1980.
- ŠEHIĆ, Zijad. „Povratak zaboravljenoj prošlosti“. In: *Gračanički glasnik*. Gračanica: Monos, 2014, roč. 19, č. 38, s. 53–120.
- ŠEHIĆ, Zijad. *U mojoj Bosni*. Sarajevo: Dobra knjiga, 2013.
- ŠEHIĆ, Zijad. *U smrt za cara i domovinu*. Sarajevo: Sarajevo Publishing, 2007.
- ŠEHIĆ, Zijad. „Vojni imami u bosanskohercegovačkim jedinicama u okviru austrougarske armije 1878.–1918“. In: *Godišnjak BZK Preporod 2006*. Sarajevo: Bošnjačka zajednica kulture Preporod, 2006, s. 309–321.
- ŠLJIVO, Galib. *Bosna i Hercegovina: 1788–1812*. Banjaluka: Institut za istoriju u Banjaluci, 1992.
- ŠLJIVO, Galib. *Bosna i Hercegovina: 1813–1826*. Banjaluka: Institut za istoriju u Banjaluci, 1988.
- ŠLJIVO, Galib. *Bosna i Hercegovina: 1827–1849*. Banjaluka: Institut za istoriju u Banjaluci, 1988.
- ŠLJIVO, Galib. *Bosna i Hercegovina: 1849–1853*. Banjaluka: Institut za istoriju u Banjaluci, 1990.
- ŠLJIVO, Galib. *Bosna i Hercegovina: 1854–1860*. Landshut: vl. nákl., 1998.
- ŠLJIVO, Galib. *Bosna i Hercegovina: 1861.–1869*. Tešanj: Planjax, 2005.
- ŠLJIVO, Galib. *Bosna i Hercegovina: 1869.–1878*. Tešanj: Planjax, 2011.
- ŠLJIVO, Galib. *Omer-paša Latas u Bosni i Hercegovini (1850–1852)*. Sarajevo: Svjetlost, 1977.
- VASIĆ, Milan. *Martolosi u jugoslovenskim zemljama pod turskom vladavinom*. Istočno Sarajevo: Akademija nauka i umjetnosti Republike Srpske, 2005.
- VELADŽIĆ, Edin. „Bošnjačka vjerska inteligencija u društveno-političkom životu pod austrougarskom upravom“. In: *Znakovi vremena*. Sarajevo, 2013, č. 61–62, s. 303–322.
- VELIKONJA, Mitja. *Religious Separation and Political Intolerance in Bosnia-Herzegovina*.

College Station, 2003.

VERVAET, Stijn. *Centar i periferija u Austro-Ugarskoj: dinamika izgradnje nacionalnih identiteta u Bosni i Hercegovini od 1878. do 1918. godine na primjeru književnih tekstova*. Zagreb–Sarajevo: Synopsis, 2013.

Zbornik radova: Naučni skup Ustavno pravni razvoj Bosne i Hercegovine (1910.–2010.), Tuzla, 2010. godine. Tuzla: Univerzitet, 2011.

ZEČEVIĆ, Ljubiša. „Fizička kultura i sport u Bosni i Hercegovini za vrijeme austrougarske uprave (1879–1918)“. In: *Pregled*. Sarajevo: Univerzitet u Sarajevu, 2008, č. 2, s. 39–64.

Život i djelo Muhameda Bekira Kalajdžića: naučni skup 22. 11. 2002. Mostar: Bošnjačka zajednica kulture „Preporod“, Fakultet humanističkih nauka, 2005.